

ESTICA
A. 5095

Handwritten text on a piece of aged paper, possibly a title page or flyleaf, with some illegible cursive script.

Small handwritten note or label on a piece of aged paper, partially obscured by the binding.

Small white label or mark on the spine area, possibly a library or collection identifier.

10 -

run 4932

R 353

ESTICA

A 5095

Est. 5770

ENCOMIUM

álbo

Slawa

Błogosławionej

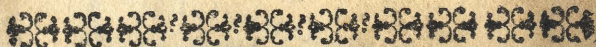
Panny Maryi czystej
Dziewice.

Pánu Bogu w Troncy S. jedynemu
ná Czesci y ná Chwale!

U błogosławionej Pannie Maryi ná
niesmiertelna y swiatobliwa Pamiatka
w Polskim Jezyku do druku
wydat

Stanisław Jan Malczowski

Lingv. Pol. Prac. & Notar.

Drukował w Rydze / Jerzy Mathiasz
Nöller w Roku 1692.

NIETZ.

Bibliotheca
universitatis
Dorpatensis
1/1918:6380.

Denen
Hoch- und Wohl-Edlen/ Bestrengen/
Groß-Achtbahren/ Hoch- und Wohl-
gelahrten/ Hoch- und Wohlweisen
Herren

Herrn Königl. Burggraff/
Herren Burgermeistern/
Herrn Syndico,
Herren Rahts-Verwandten
und
Herren Secretariis

Der Königl. Stadt Riga/

Seinen Hoch- gebietenden und Hoch- ge-
neigten Herren Patronis und Beförderer
zu Bezeugung seiner Schuldigkeit aus
danckbahrem Gemüthe diesen Theologi-
schen Tractat von der Mutter Gottes/nach
der reinen Augspurgischen Confession, in
der Polnischen Sprache dediciret und
offeriret

Stanislaus Johannes Malczowski
N. & P. P. L.

31012/43148578

Do Cytelniká

Cytelniku Láskawy!

Něžtkie y frogie kóściol Boży
Augšpurskien Confesshi pos
nosi y čierpi oppresie y Calus
mnie/ Jákoby Błogostáwionen Pánnie
Máryi miał honor uymowác/ y prze
ciwko onen blužnić. z Tego tedy Má
tego Tractaciku oblacznýž Contrarium/
ze w Wielkim respekcie Vestigiis insi
stens Primitivæ Ecclesiæ Błogostáwio
na Pánnie Mária ma y trzyma y
U 2 wzgra.

wzajemadzeniach swoych swiatobliwie
 y pobożnie o Nioy rozmawia; ktora
 nietylko Bytem/Miechłaniem y koscio-
 lem/ caley Przenaswieszey Troycy/
 ale tej y Marfa swieta Zbawiciela ca-
 tego swiata byla. Blasphemii y Blu-
 żnierstwa wszelkiego sie wystrzeaa/ jako
 frogiego y smiertelnego Grzechu. Wie-
 dzac Wyros Bedæ Venerab: ex Au-
 gustino in Cap: 4. Ephesios: Blasphe-
 mia est, per quam de ipso DEO falsa
 dicuntur, & ideo pejus est blasphemare,
 quoniam perjurando falsæ rei adhi-
 betur DEus testis, blasphemando de
 ipso DEO falsa dicuntur.

Calumnie zaś cieryliwie poności/
 utrzątaac przypowieść starodawna: si
 accusasse sufficit quis innocens erit; y
 Grze-

Grzegorza Nazwanstiego Orat: 14. de
 Pace: Maximum aliquid atq; impri-
 mis Magnificum habet hæc maledi-
 centia, quod una cum DEO maledictis
 impetitur. Multas pecunias lauda-
 toribus numerarem si me laudando
 meliorem efficerent verum aliter se res
 habet quod enim sum hoc maneo, sive
 maledictis efficiar, sive laudibus in cœ-
 lum ferar. Persecucyami inszych nie
 trápi / ale sam meżnie prześladowanie
 dla miłosci Jezusa Zbawiciela swego
 żności / pámietatiac ná wszelkieu Uwa-
 gi godna Augustyná S. Sententia: si
 Ecclesia vera est, ipsa est, quæ persecu-
 tionem patitur, non quæ facit. Crux
 est nota Ecclesiæ. Prædixit Christus
 labores, Pseudo-Christus prospera á

Christoma S; Characteres Evangelii
sunt: Crux & Persecutio. Za tym
cie Pánu Bogu polecam y proteccy
iego oddáite.

36

J E Z U S.

Niegrzeszemy w Chrześcijaństwie
Naszym przeciwko Pánu Bogu / Tworcy
wszystkich rzeczy / gdy przykładem / Pisma S. y
Stárego pierworodnego Kościoła słusznym y na-
leżnym uwenerujemy / Błogosławioną Pánnę
Máryę Bogarodzicę Honorem y Tytułem. Do teźel
krolom y Monárchom Świáta tego naywiecey / ale po-
bożnym wielec upodobytwa się / gdy Rodzicielke nasz
tro szánulie y Uczciwością one wśielka Spotyka y Uprze-
dia. Co teź y sámi zwykli czynić : czego oćwistny
mamy przykład ná Salomonie : Ten gdy Mártka
iego Wárzebá do niego przyszła / áby nim mowitá za
Abontaszem / tedy wstak krol przeciwko niemu / á pokto-
niwszý się tey uśladk na stolien swey kázak teź postáwić
stolica Mártce swey ktora siádká po Práwiczn tego. i. Regz
Cap. 2. v. 19. Wielec powázak wielki Alexander
Dumpia Mártke swojá : Do gdy powázany tego Con-
sillars y Hetman ná Jmie Antipater oddáwał wiele
24
supplic

supplik przeciw woli Stárostrom y Urzęd-
nikom/ gdy tylko Mária iá ktorym instán-
cya wniosła / tedy dla respectu Márti /
Krol te liberował y uwólniał od wszeláctey
cyrbárci. Dlatego zwykł mówić : Igno-
rare videtur Antipater , quod una
Matris lachryma multas delebit Epi-
stolas; Znáć je Antipater niewie / że ted-
uá / iá Márti / wiele rákownych supplik
zmájąc moze. Jáko o tym świadczy
Plutarchus in Vir: Alexandri Campo-
Fulgos: Lib: 5. Cap. 4. Piše o Cezáru
Alexádrze Severusie / że Mártka swota
Mameam tak szánował / ut in regendo
Imperio magis Matris, quam ipsius
Consilium valeret : Ze wryadzie Páń-
stwa swego wiecey sie ná Zdanie y Ráde
Márti swotey spuszczał / niżeli ná swoia
własna. Augustin S. tak Mártka swota
Monike respectował / że też áni przykra
swota Mowa oney nieobráził / podług tego
własnego wyznánie Lib. 9. Confess.
Cap. 10. Gratulabor testimonio ejus
quod in eá ultimá agritudine obse-
quiiis meis interblandiens apellabat
me pium , & commemorabat grandi
dilectionis affectu, nunquam se audis-
se ex ore meo jaculatum in se durum,
aut

aut Contumeliosum sermonem. Za
wielką szczęśliwość poczytatem sobie / y
cieszytem sie wielce ; Świadczywa osámniego
ná smiertelney poscieli leżacych Márti moicy/
że oná wosátieczney Chorobie chwálitá po-
stuszczenie moie / y nazywáta mnie pobo-
żnym Synem/ wylizując ; młósci wielkicy/
że nigdy nieskyszáta ; Ust moych słych y
uszczypliwych słów. Cornelius Nepos in
Vita Attici, Záleca Enote Attykusa: Ze gdy
on Mártce swotey ktora 90. lat ná tym Świe-
cie przepędziła/ pogrzeb sprawował/ tedy sie
ztego chlubil / iż żył 67. lat ; Rodzicielka.
Se nunquam cum Matre in gratiam re-
diisse, że sie nigdy ; Mártka áni gniewał áni
tednáł : Albertus Crancius in Chron:
Wspomina że Carolus M. Rodzicielka swota
niemyłko sam szánował / ále y Poddanym
swym aby toz czynili rosłazá. Bo honor
Parentibus exhibendus est quemad-
modum Diis pwiáda Aristoteles Lib: 9.
Ethic: Nicam: Cap: 2. Uciwóść Ro-
dzicom mamy wryadzić zgotá Bogom.
Jowsem pisze tenże Philosoph je / Ho-
nor parentibus aqviparabilis reddi
non potest. Lib: 9. Ethic: Nicom: Cap:
1. Ze Rodzicom niemojemy doshc podług
należytosci Uciwósci uczynté. A cjemuz-
As by

by odkupicielowi całego Świata miato bydy przytro y nieprzymiennie gdy Chrześciance służyć wyrażają Uczciwość Rodzicielce Jego. Wszakże y sam to czynił Conuersiue z nią na tym Świecie / bo wspomina Ewangelista Łukasz S. je tenbył postuśnym wdzięczności Luc: Cap: 2. Co uważając Methodius in Hippanicis, nie od rzeczy powiedział: Qui dixit honora Patrem tuum & Matrem tuam, ut is Decretum à se promulgatum observaret & alios excederet omnem Matri & honorem & gratiam impendit: Ten który rzekł ciet Ducha twego y Matkę swoją aby od siebie publicowały Dekret Zachować / y innych w tym przeszedł wielką Matkę y także y Honor potązał. Synach przez cały Kościół 44. 45. 46. aż do 51. nie może dosyć wychwalić Mejow Dzielnych / odwajnych y Pobożnych, starego Testamentu / począwszy od Enochá aż do Symona Kapłana wielkiego Syná / którzy dla pobożności w Pamiętce nieśmiertelności się wpisali. A czemubymy nie mieli y Błogosławionej Panny Dostępt świętobliwie wyśławiać / mówiac: Damascenem Oratione i. de Nativ: Virg: O DEO digna filia humanae Naturæ Venustas.

nustas. To jest: O Bogá godna Sorto / Natury ludzkiej / Kráso. A do tego najlepsza rzecz jest godnego y świętobliwego Ekwiektá Encomia / Dzieła y Uczynki pobożne po śmierci niżeli w żywocie opowiadać / Bo: Pii memoria ma być in benedictione: Pamiętka sprawiedliwego ma być błogosławiona; powiada Salomon Prover: E. 10. v. 7. Co też y on Wódz albo Hetman Rzymski na Jmie Descennius Niger rozumiał. Albowiemci gdy Czásu jednego na początku Urzędu Jego Hetmańskiego Panegryfá jeden chciał. Jego odwajne Dzieła Oratia wdzięczną Encomizować y chwalić / aż On temu na to odpowiedział: Scribe laudes Marii vel Annibalis vel alicujus ducis Optimi Viri functi, & dic quid ille fecerit, ut eum nos imitemur, nam viventes laudare irritum est, maxime Imperatores, vivus placere volo, mortuus etiam laudari. To jest: Pisz sprawy Waleczne y Chwał kráśmowostim Jezytkiem odwajt Maryusá y Hannibála albo inszego znacznego Wodzía / który meźnie za Dziejne Wojować w Marsowym Polu legł. Roztrząśni wypolerowaną Mowę swoją Ich podiere Szczęści / Prace

y Dylekności / abyśmy nich wten Resolucji
 mejnie nāsładowali ; Wo Encomia y
 Chwale ludz. Znaczných Zwylk Szwiat nay-
 wlecey Hermanow y Wielkch Wodzow
 posmiertwiskiem szcypac y witać. W In-
 wocie sie kaidemu iycze upodobac / a po-
 smierci chce byc chwalony. Pise to onim
 Aelius Spart: in Vita Pescennii nigri.
 Co tez y Salvanus Lib. 4. Contra Ava-
 ritiam Zwiertza : Qvamdū quis sub-
 jacet mutationi, non potest cum secu-
 ritate laudari, & ideo (ut ait sermo divi-
 nus) Sapiaentia in exitu canitur: Exiens
 enim, quis de incertis Periculorum,
 certum merebitur evasā omni rerum
 varietate suffragium. Qvia tunc sta-
 bilis & firma laus est qvando meri-
 tum non poterit jam perire laudati.
 To test: Jaf dlugo kto odmianom podlega
 niemoze byc bezpiecznie chwalony. Jrad
 Wyrok swiaty głosi: Madrość przy do-
 łoncienu bywa chwaloŃa. Wo tedy
 ścietna y trwała test chwala / gdy
 merita y Dyleka niemoga iuz ginac tego
 śtorny bywa chwalony. Co tez ślicznie
 uwajny y Author Operis imperfecti u
 Chrysofoma S. 27. Humil. in Mathzi
 Caput 3. piszac o tej Matery bardzo
 pamiet-

pamiene słowa: Insipiens gaudet lau-
 datus in facie, Vir autem sapiens qvan-
 do laudatur in facie, flagellatur in Cor-
 de. To test: Stupi Cztowiek raduje sie gdy by-
 wa jawnie y wbrew chwalony: Madry zaś
 gdy bywa publicznie chwalony / wsercu by-
 wa biczowany y karowany.

Tak tez y my błogosławiona Panna
 Marya bedaca iuz w Tryumphalnym
 Kościele / tym lepiey celebrowac y chwalc
 musimy. Wym Uprzedzila nas iuz nie-
 tylko bogobozna Ciotka Panny Mary
 Elzbeta / nazywajac Ja Ευλογημενη,
 benedictam, błogosławiona Luc. c. 1.
 Ale tez y Poset Bozy Anjel Gabryel / przy-
 stepiac do Niey y Poselstwo swoje od-
 prawiac zwielka reverentia taka perore
 swoia odprawiac mowiac: Wadz pozdro-
 wiona kaska udarowana Luc: c. 1. w
 Grecim Jeztu nazywa Ja Anjel Bo-
 zy bardzo westowacymi słowy nietylko
 κεχαριτομένη, ale tez ευλογημένη:
 Ktore słowo pochodzi z Greckiego Ευλογέ
 y Znaczy tak wiele / podlug interpretary
 Johannis Scapulae in Lexico jako bene-
 dico, laudo, praedico. Wlaskie iakoby
 Anjel Bozy tym słowym Ευλογημένη
 te chcial wyrazic y mowic: Jesles Uczci-
 wosci / Poslanowania y Honoru wszel-
 kiego

tego godna Panna. Benè, Gratiâ plena vocatur, quæ nimirum gratiam, quam nulla alia meruerat assequitur, ut ipsum videlicet gratiæ concipiat & generet Authorem: Dobrze Łaski Boży pełna powiada Beda Comment: in Lucz Cap: 1. Gdyż ná ráfowa Łaska zastużyła u Pána Boga / jako jedna inna pósti swiat swiatem stoi / tey Łaski nie miáta / zebý miáka poczát y porodzić / Auctora wszełtkey Łaski.

Mozemy tedy bez wszełtkego Strupuku / mediocritatem servando in laudes Dney trzymać pro norma & tenore Pismo S. & Primorum seculornm vnerandam antiqvritatem gdy sie zgádza Pismem S. zá Pomoca Boża excurrere. Na poczátku Zaraz / Entomiasztyna Náša Mowa y Laudes Beatissimz, usiła nie ramować bezbozna Zydowska Zgrata / ktora Chrystusa Pána / podjis dzień hanbi y sromoci / nazywając onego niemłko TALUJ y TOLACH, szubienicznikiem y Wisielcem (Co Panie Jezu niepoehyran ym na wieczne Zárácentie) ale też y MAMZER nierządney Niemasty Synem ; Peronie też ta złościwa / złości y Uporze Pawłeta tupa / y o błogosławioney Pannie

nie Maryi mało co dobrego mowi. Dwosem balamuci srokhni Dicteria y Scommata swoie na nią evomere sie nierozstydzi ; ani sie bot. Jako Zecni Hebraistowie o tym pisza : Buxdorff: in Synag: Jud: pag. 276. Christoph: Helvic: Tom. 4. Disput: Gissen: disput: 11. Ale Uirza ci pietełnich Czasu swego tego przebodli / Zach: Cap: 12. 7. 20. Joh: Cap: 19. 7. 37. gdy dnia sadnego lamestwiy y rzewny głos swoy wynosić beda. **D W** **S**ory y **S**łásh upádnicie ná nas á **Z**á **R**pcie nas / przed **O**bliczem tego kto **r**y siedzi ná stolicy y przed gniewem **B**aránká ; **A**lbowiem ci przyszedł on **d**zeń wielki gniewu **J**ego y kto sie bedzie mógł ostáć. Apoc: Cap: 6. 7. 17. **D** **M**ahomedanach / **T**urkach y **Z**atarach pisze to **H**ortinger Hist: Orient: Lib: 1. Cap. 3. ze oni niegorzezy iészcie o **P**annie Maryi rozmáwiata / powiedalac: ze **J**ey dany iest syn **J**sa (tak **J**esusa nazywáta) bez **D**ycá / y ze **i**óstużyła ná **z**o / ze gdy insze **D**zietci od **D**ycá **J**mie **h**iora / on od **M**arki odebrał. **W**ielu **S**cie by nas **Z**awstydzieli ci **B**isurmano **w**ole y **A**lforanistowie ná **s**práwiedliwym **S**adie **B**ożym / gdy bysimy **w**stuszney

Alcoranus sic loquitur de Christo & beata Maria Virgine. O Familiaribus liber nono *lite vocillare in lege vestra & nondicatis de DEO nisi veritatem: Quia Christus Filius Mariae Filius est Nuntius & Verbum DEI, quod in ea posuit per Spiritum S. Et porro loco Cit: Idem ait: DEUS CHRISTUM Mariae Filium effecit*

nieczynności Pannie Marii powadze / swiga
ac tribuit ei tobluie o niy formuac rozmowy.

animā mun-
dam atq; be-
nedictā, qvā
Juvenes &
infantulos
effecit & vo-
latilibus à se
factis volatū
præbuit, ce-
cum natum,
atq; lepro-
sum cura-
vit, mortuos
resuscitavit.
Alcoranus

qvō scribit : Qvod Angeli Mariam hisce verbis allo-
cuti sunt : O Maria ! DEus utiq; elegit te, & purificavit te, &
elegit te claram super Mulieres seculorum ! Et postea : O Maria
DEus ! annunciat tibi verbum, ex ipso nomen ejus Iesus Filius
Mariæ, & erit honorabilis in hoc seculo & in futuro. Et ibi-
dem dixit ipsa : DEus meus, qvomodo erit mihi filius ! Et non
tetigit me homo ? dixit. Sic Deus creat qvod vult, & dicit : esto
aliquid, & erit. Virginitatem fatentur Mariæ Mabumetani,
sequenti modo apud Finum Adrianum Lib: 2. r. lagelli contra Ju-
deos Cap. 19. Peperit Maria Virgo, remansit Virgo, Ista seu Chri-
stus, ille est, qvi ascendit in celum, & animā & corpore, & Ju-
dicii die venturus est.

wat : Twoja własna Dusze Miecz
przeniknie Luc: Cap. 2. v. 25. Ze mo-
gła mówić Zona pobożna Noemi. Nie
nazywajcie mnie Noemi / ale mnie na-
zywajcie Mára / albowiemci mnie
gorzkoscia wielka Wezechmogacy napet-
nił. Ruth: Cap. 1. Czescia też iako
Domina Maris albo Myrrha Maris
Pania Morza / gdyż porodziła takiego
Pana / ktory Morzem włada y tiermie
Math. Cap. 3. v. 27. O tym błogo-
stawionym Imieniu Canisius wszelkie
Observantie in Martiali ma. V/ Euse-
bius Nierenb: Lib: 6. de Orig: S.
Scripturæ. Cap. 9. Epiphanius Serm.
de Laude Mariæ. Damascenus Lib.
4. de Fide Orthod: Cap. 15. Pisze
o tym Imieniu Błogostawionym to / że
Jednego Czaju Aniol Boży Joáchimo-
wi ná gorze modlacemu sie pokazal / opo-
wiedaiac onemu / że sie mu Corka miála
národzić / ktorey Imie miał dáć Mára-
rya. To też y Hieronim S. confirmuje
introdukuiac Aniolá mowiącego do Joáe-
chima / Rodzicá Panny Maryi : Anna
Uxor tua pariet tibi filiam & voca-
bis nomen ejus Mariam : Anna Zoná
twoja porodzi tobie Corke / y nazowiesz
Imie

Imię ten Marya. O ten Błogosławio-
 ny Bogarodźce wszelkie znądutemny
 iuz Prorocwá wśárnym Testamencie.
 Szászj ták o nien Prorokowal : O to
 Pánná pocznie y porodzi Syná / a
 nazowie Imię Jego Emanuel Elaiż
 Cap. 7. 7. 22. Uczyni Pan Rzecz
 nowa ná Ziemi Niemiásta ogárnie
 Mezã Jerem. Cap. 31. 7. 22. Tá
 Pánná jest / oná Bramá zamkniona
 ktora widziat w Wtdzeniu Ezechiel
 Prorok Boży Cap. 44. Przez ktora
 żaden niemiat wnikć y przejsć táko tylko
 Pan Bog Izraelski ktore Proroctwo
 y Wiśia o Błogosławioney Pánnie
 Maryi rozni Dycowie tłumacia. Wle-
 dzy inshym Ambrozys Epist: 7. ad Sy-
 ricium Papam ták piše. Qvis est
 illa Porta Sanctuarii, porta illa ad
 Orientem, qvæ manet clausa, &
 nemo, (inqvit) pertransibit illam,
 nisi solus DEUS Jsrael. Nonne hæc
 Porta Maria est, per quam in hunc
 mundum Redemptor intravit ! Hæc
 Porta est Beata Maria : de qua scri-
 ptum est ; qvia Dominus pertran-
 sivit per eam, & erit clausa post
 partum qvia Virgo concepit & ge-
 nuit,

nuit. To jest : Coż to jest zá Bramá
 Świątney ktora patrzy ná Wschod
 Stoncá / ktora zosťate Zamkniona /
 przez ktora żaden niewidziat Jáko tylko
 Pan Bog Izraelski. Żali tá Bramá
 niejest Pánná Marya / przez ktora Wśedł
 Zbawiciel Sátego Świáta / ná Świát !
 Tá Bramá jest Panna Marya / o ktorey
 nápisano jest : Odyž Pan przez nią
 Wśedł y bedzie tá Bramá Závarta po
 porodzeniu / álbowiem Panna pocjeta /
 Panna porodziła. A ná inshym Wic-
 scu tenże Díeie S. ták piše Lib: de In-
 stit: Virg: Cap: 7. Qvæ est hæc
 porta nisi Maria, ideo clausa qvia
 Virgo. Porta igitur Maria per quam
 Christus intravit, in hunc mundum,
 quando Virginali fufus est partu, &
 genitalia Virginitatis Claustra non
 solvit. Zgadza sie zym Dycem Hiero-
 nim S. Comment, in 44. Caput
 Ezechielis: Pulchrè quidam, Portam
 clausam, per quam solus Dominus
 DEUS Jsrael ingreditur, & Dux; cui
 Porta clausa est, Mariam Virginem
 intelligunt, qvæ ante partum, & post
 partum Virgo permanfit. Pieknie
 przez Bramę Zamknioną / przez ktora
 tylko

tylko Pan Bog Izraelski przyszedł rozu-
 mie się tu Bogostawiona Panna Ma-
 rya / ktora przed porodzeniem y po po-
 rodzenia Panna Zostala. Przypada też
 do tej Opini Autor sermonis de na-
 tivitate Domini u Eusebiusza Emi-
 siena: Ecce jam nunc Januis clausis
 pracesit in mundum, materni pu-
 doris, signaculo minimè resignato,
 simulq; illud impletur, Propheticum
 Ezechielis, & Porta erat clausa &
 non est aperta, quia Dominus tran-
 sivit per eam. Pamiętajcie o tym na-
 pisał y Irenæus advers: Hæres: Lib: 3.
 Cap. 31. Quemadmodum Proto-
 plastus de rudi terra, & adhuc Vir-
 gine (nondum enim pluerat DEUS,
 & homo non erat operatus terram)
 habuit substantiam, & plasmatus
 est manu DEI; ita recapitulans in
 se Adam, ipse Verbum existens ex
 Mariâ quæ adhuc erat Virgo recte
 accipiebat generationem Adæ reca-
 pitulationis. Jako pierwszy Człowiek
 Adam; Dryh Ziemi Jako; Panny
 nie takiej (bo na ten czas jeszcze na Ziemi
 deszcz niepadał / y Człowiek jeszcze zie-
 mi nieorat) miał Istność Swoja / y

Staw

Stworzonej jest reka Boga. Tak też y (a) Egypci
 drugi Adam; Maryny tako; Panny; na Apim asseren-
 ten Świat się narodził. Udawał praw- bant Lunæ
 dą Symon Czarnofstejnik / (a.) u Ele- concipi con-
 menta / Alexandryjskiego Lib: 2. reco- tactu. teste
 gnitionum: Ze się y on naten Świat Plutarcho
 Panny narodził. Lec; to było figmen- Lib: 3. Convi-
 tum y zmyslenie tego sprosne / tu temu val. Quest:
 Celowi Zmierząć / abngo każdy tako i de Platone,
 Boga czcił / przyślądem Kzymianow / Syndares.
 którzy onemu przy Mzee Cyberis Jilar y Lacedemo-
 Stup wystawili zym napisem: Simoni nus apud
 DEO Sancto: Symonowi ten Stup Plutarchum
 wystawiony jest na pamięć swietemu Sympof: 8.
 Dogowi Euseb: Hist: Eccel. Cap: 13. Quest: 1. ait:
 Ale Ofiate y Zostanie nienaruszona non hic est
 Wiara Chrzescianska / ktora wspana Creditus
 bedac Auctoritate Pisan Procofich uczy / mortali de
 B; je Patre natus
esse, Deo ge-

nitore fatus, sed ducere vitam. De Alexandra autem refert
 Curtius Lib: 4. de reb: gest: Alexand: Cap: 7. Quod ad Ha-
 monem, hoc est Jovem Ortum, suum retulerit, & quod pro-
 tali fuerit habitus à Regulis Indis. Testimonium perhibet
 Curtius Lib: 8. Cap. 10. Scipionem Africanum creditum
 fuisse Jove genitum. Testatur Valerius Maximus Lib: 1.
 Cap. 2. De Augusto Svetonius in Vit: Augusti Cap. 94. Scri-
 bit quod Apollinis Filius fuerit existimabilis. De Sinensibus

Marka

Martinus je tylko Jedyny Zbawiciel całego świata
Matinius ta z Panny sie Narodził. Novo ordi-
Tridentinus ne novā nativitate genitus est. Si
Lib: 1. Simice rationem scrutaris Originis, Virtu-
Hist: tradit: tem confitere Divinam. Podług no-
quod Fobium wego Porzadku / y nowego Narodzenia
primum su- Chrystus sie narodził na ten świat. Jez-
um Impera- zeli sie chcey racyen wybadać Narodzenia
tozem & ipsi Jezo / wyznay lepien moc Boska.
pro Caeli filio
habeant,

Matrem ei Quod Christus nasci elegit ex Vir-
sine Patre gine, nonne apparet altissimæ fuil-
vindicantes. se rationis, ut scilicet humano ge-
Venerantur neri natam salutem Diabolus igno-
videm & i- raret. Ze sie Chrystus chciat narodzić
maginem z Panny izali sie nie oblatwia wten mierze
Proceræ ali- wysoka y gleboka rania / azeby Diabel
qujus Mulie- niewiedzial ze sie Narodowi Judziemu
ris, involu- naro-

tum in sinu infantem foventis, eiq; Lycabnos ac Candelas ac-
ceundunt. Ut testatur Gerbardus Arthus in Hist: Indica Qvā
imaginem esse putant nonnulli, illius ipsius beata, qvæ Mundi
edidit servatorem, Virginis, de quā ex traditione aliqvod etiā
ad gentiles pervenit. Nam & Sibyllarum aliqvod de eā ora-
cula extant, ex vetustissimo Codice descripto. Veluti Persicæ,
cui inter alios & hi tribuuntur versus: Solo sed satis est ora-
cula prodere Verbo: Ille DEUS casta nascetur Virgine Magnus.

Sed

narodžio Zbawiente. Powiada Leo *Sed & Del-*
 Papa Serm. 2. in Nativit: Domini. *phica, famia,*
 Co sie zaś y cie Rodzicow Włogosta. *Cumana,*
 wioney Panny Maryi / tedy ani Mā. *Helleponti.*
 zhenz S. Cap. 1. ani Łufazj S. Cap. *ea, Phrygia,*
 3. dedukujac Genealogia Chrystusa Pa. *Europæa,*
 wa Imion ych niewyrządza. *Racie y*
 Przyczyny tego podata Dycowic Swie. *Agrippa, &*
 ci y Pobożni Meżowie Dozi rojne. Da. *Erythraea,*
 mafcenus Oratione 2. de Assumt: *his consona*
 Virg: powiada ze dla tego Wypuszczjo. *habent, cetero*
 ne test Imie Rodzicow Panny Maryi *videre est*
 od Genealogow Swietych / zeby Pan *Tom: 14.*
 Bog pokazal / ze ona Biestie prāem. *Bibl. Magn:*
 nencie nie z Family Krola Dawida / ale *P. P. pag. 12.*
 od Pana Boga jezjegulnen Kaszi Jez. *Advocat huc*
 go ma. Maria est novus liber, in *Eusebius in*
 qvo inenarrabili modo DEUS Ver. *Oratione*
 bum, citra omnem manus operam *Constantini*
 conscriptus est. *Marya test Notwa esse*
 ga Wktorey niewypowiedzianym Epo. *ad S. Cæstum*
 sobem Bog Stowo / wypisany jest. Ba. *Cap. 20. &*
 filius Seleuciens: Orat: 1. pisze: Ze *ista Virgillii*
 dla tego Imie Rodzicow Jez in Arbore *ultima Cu-*
 profapia wypuszczono / azeby pokazano *mai venit*
 ze to Jez Marywieszy Honor test / ze jam Carmi- *nis etis.*
 sie Stata Rodziciestka Boga. *Inde lau-*
 danda DEI- PAR E initium facere *Magnus ab*

D 4

deli.

integra sec- deliberatum est, unde ipsa DEI PA-
 lorum Na- RA est, & DEI-PARA appellatur. Po-
 scitur ordo. wiada pomientony Doctor. Petrus
 Jam redite- Damianus Homil: 47. de Nativit:
 Virgo, rede- Virg: Mniema je Wielka tajemnica y
 unt saturnia Mysterium wrym sie znaydute / je Imie
 regna, Jam Rodzicow Panny Maryi w Dedukcy
 nova proge- Family Krola Dawida Duch S. in
 nies, celo silentio pubick. Aliquando in Sacra
 demittitur Scriptura certi causá mysterii ali-
 alto. quod pratermittitur, ut ipsi quasi
 clamante silentio, magnum aliquid
 sentiantur; si huic notitiæ utilitatem
 inesse cognosceret, nequaquam no-
 bilis Author Mathæus, scilicet rem
 necessariam silentio prateriret. w
 Pismit S. dla tajemnicy pewney/ nie-
 co Wypuszczono bywa / azebysmy przez
 Dkryt milczenia wielka rzecz poznali.
 Zeby Ewangelistowie Swieci wiedzieli/
 je potrzebna rzecz iest aby wypisano w
 Dpisaniu Rodzaju Jey Rodzice. Ze-
 dyby byl pewnie Matheus S. Takowey
 potrzebney rzeczy niezarali. Zlad tez y
 Richardus Lib: 6. de laude Virg:
 Uwajatac Wyrot Krola Dawida Psalm:
 4. v. 14. Wshyfta Zaczosc Corli Kro-
 lewstey iest Wewngarz a Szatn ten brá-
 mowa

mówane są ztorem. Tak pisze: Omnis
 gloria ab intus, quando Christum
 gestabat in utero: Dobrá Jey cáta
 Wewnetrzna gdy Chrystusá Zbawicie-
 la całego Swiata nosika Wzwoctę
 swym. A iednakże między inszymi Dya-
 cámi Epiphanius Hæres: 78. Imiona
 Rodzicow Błogosławionej Panny
 Maryi wypisat / powiadajac; je Ro-
 dzic Jey byl Joachim / a Matka Anna
 Judzie Swiatobliwi / Sprawiedliwi / po-
 bozhi / i Pokolenia Juda rodem / z
 Miasta Betlehem. Cytajacemu Ge-
 nealogia Chrystusá Pana y Błogosta-
 wionej Panny Maryi Matthæi Cap. 1.
 Lucæ Cap: 3. Zda sie je Jakoby E-
 wangelistowie SS. y Pisarze Rodzaju/
 sobie Contradikowali. Do Mathæus
 S. Wywedzi Rodzaj Chrystusá Pa-
 na od Salomona. Lufasz S. zaś od
 Mathana. A iednakże iudzie Uczeń z
 Dncow SS. bardzo roztropnie takowa
 apparenter tylko podana contradiccia
 zgadzata / datac o ten rzeczny takowa Re-
 latta y wten Sposob piszac. Jezus
 Chrystus narodził sie z Panny Maryi
 ktora byla postubiona Matzonka Jose-
 pha ktorey Genealogia wystawili Ewan-
 gelia

gelistowie / Dowodzac / że Wyście y
 Rodzian Jey pochodzi z Pokolenia Kroia
 Dáwidá. Mathusj S. Prowadzi
 Jey Rodzian od Salomona. Lukasz
 S. od Mathana / gdyz Mathan po-
 chodzac od Salomona miał Zone Est-
 ham / co zradzili oginaymie Aphri-
 canus u Euseb: Lib: 1. Hist. Eccles:
 Cap: 7. y Spłodzil znia Jakoba gdy
 Mathan umarł: Melchi / ktory od
 Mathana pochodził / wdowe Estahn za
 Zone sobie poiat. Ktora mu porodzila
 Heli; Ziad Jakob y Heli / byli przyro-
 dmi Bracia. z Szedi z Swiata tego
 bezdżierny Heli / powinien był Drugi
 Brat Zwafseza Jakob / podlug Zakonu
 poiatwszy zone tego / Nastienie Zemi
 wzbudzić. Spłodzil tedy znia Jozepha
 Maryi Matki Chrystusowey poslubio-
 nego Meza. Ziad y Ewangelistowie
 SS. Wystawiwszy nam Genealogia
 Jozepha / wypisali Zarownie y Genea-
 logia Włogostawionej Panny Maryi.
 Dlatego że Panna Marya podlug Sta-
 runu Bozego / Num: Cap. 36. y. 8.
 toniecznie musiała isć za Jozepha. Wia-
 domo tedy byto rãm tego czasu kazdemu
 że Jozeph y Maria jednegoz pochodziłk

Włogostawionej

Mentenia y Family. Wo u Żydow do
 pewnego Pokolenia żaden niemogł być
 przez Wiałoztowe y Niewiãste przytajo-
 ny / ále tylko przez Meszcyzme. Co y
 Jozephus przyjmate Lib: 1. contra A-
 pionem Grammat: ná tenze tñstak ta
 rzecz wywodzi Epiphani: Hares: 78.
 Num: 7. Hic ipse Jozephus Cleophæ
 Frater, Jacobi Filius, cognomento
 Pantheres fuit: Ambo inquam illi
 Panthere Patre nati sunt. Ceterum
 Jozephus primam è tribu Juda Con-
 jugem habuit. Ten sam Jozeph Kleo-
 phasa Brat / był Synem Jakoba / kto-
 rego nazwiskiem nazwano Pantheres /
 obãdwa z Dycã Panthera pochodza.
 Przytym Jozeph pierwsza zone z Pokole-
 nia Judy poiat. Obzjernien iesze je te
 powajna Mátéria tractate Damalce-
 nus Lib: 4. de Orthod: Fid: Cap. 45.
 Ex señe igitur Nathan filii David, le-
 vi genuit Melchi, & Panthera; Pan-
 ther genuit Barpanthera, sic ab eo
 denominatum. Hic Barpanther ge-
 nuit Joachim, Joachim vero genuit
 Sanctam Deiparam, ex serie Salo-
 monis Filii David; Mathan duxit
 Uxorem ex qvã genuit Jacob, mortuo
 autem

autem Mathan, Melchi qui erat ex tribu Nathan, filius Levi, frater vero Pantheris duxit Uxorem Mathan, Matrem quidem Jacob, & genuit ex eâ Heli. Erant igitur fratres Uterini Jacob & Heli. Jacob quidem ex tribu Salomonis, Heli vero ex tribu Nathan. Defuncto autem Heli ex tribu Nathan sine liberis, accepit Jacob frater ejus ex tribu Salomonis Uxorem ejus & fuscitavit semen fratri suo, & genuit Joseph. Joseph igitur naturâ quidem est filius Jacob, ex descensu à Salomone. Secundum verò legem filius Heli & Nathan. Joachim ergò Venerandam & dignam laude Annam in Matrimonium duxit. & Domu Mathana Syna Davidowego tak sie Wywieści moze Rodzaj Chrystusa Pana. Levi zplodzil Melchi y Panthera / Panther zplodzil Barpanthera / tak od Dycy Nazwanego Barpanther zplodzil Joachima / Joachim zplodzil Matke Chrystusowa. & Family zâs Salomona tak mozemz Narodzenie JEZUSA CHRYSTUSA prowadzić Mathan poiat Zone / ktorey zplodzil Jacoba / gdy umart

Mat

Mathan / Melchi ktory byl z Potolenia syn Levi / Brat Panthera poiat zone Mathana Matke Jacoba y zplodzil znia Heli. Byli tedy Heli y Jacob przyrodni bracia. Jacob byl z Potolenia Krola Salomona / Heli zâs z Potolenia Nathan. Gdy Heli z Potolenia Nathan umart bez djetci / ozenil sie Brat tego z Potolenia Salomona z Zona tego y Wzbudzil nasienie Bratu Swemu. Zplodzil sy Jozepha. Jozeph tedy jest Naturalnym Synem Jacoba pochodzac od Krola Salomona / podlug Zakonu zâs byl Synem Heli y Nathan. Ziad Joachim z bogoboyna y Wskielny Uczciwości godna Anna Wstan Swiemy Matzenski wstapil. Franciscus Harrzus Ultrajectinus in Vitis Sanctorum Pisze to o Rodzicach Panny Maryi / ze Dobra swe rozdzielili na trzy czesci / dali czesc miedzy Ubogie / czesc Rokciotowi y Kaptanom / czesc tez zostawili Sobie. Anna Swieta byla niepodobna / dwadziescia lat z Mezem mieszkala bez potomstwa. Mâz ten tednego czasu w Swieto

Świeto poświęcenia przyszedł do Kościoła Jerozolimskiego na Chwałę Bożą / y chciał tam ofiarę swą odprawować. Odegnął go ieden Kapłan od Ołtarza / poczytując onego za niegodnego dla nieplodności. On z tym gorące Modlitwy swoje wysłał do Pana Boga. W tym okazał mu się Anioł / który go napominał: aby się niefrasował / opowiedając że Bóg modlitwy tego wysłuchał / Anna Żona tego miała mu porodzić Córke Co też y Annie Anioł Ś. Zwiastował. Gdy czas się przybliżył / porodziła Córke Panne Marya w Roku Jako Tostatus Abulensis rachuje od Stworzenia Świata 3947. Po wyprawadzeniu z Miewoli Babilońskich Synów Izraelskich w Roku 576. Po wybudowaniu Miasta Rzymskiego w Roku 738. Roku Panowania Cezarza Augusta 22. Gdy Herod Pogani y Eudziejemiec nad Jydami Panował 8. dnia Szeptembra. Jezeli zaś one bez przyrodzonego y pierworodnego grzechu porodziła / tożne Włoszciele Bożym testamentuńskiego czasu są opinie y Mniemania

nia. Jednakoże na Pisknie Ś. y Zdaniu pierwszego Kościoła fundująca się Nauka naygruntowniejsza / nayperowniejsza y naylepsza jest / która Uczy * że tylko tedny Zbawiciel całego Świata **CHRISTUS IESUS** był od grzechu pierworodnego Uwolniony / gdyż się non de Semine Virili ale z Duchą Ś. narodził / iako Kościół Chrześcijański o Nim śpiewa: Nie z Krwie nie z Ciąta męskiego ale z Ducha Ś. Bóg się dla nas cztowiekiem Stał / Marce czynią Panne obrat. Ona zaś z Rodziców grzesznych będący zrodzona miała peccatum Originale pierworodny grzech. Co y Anshelmus Lib: 2. Cur DEus

* Quisquis esse vel fuisse aliquem hominem, vel aliquos homines putet excepto uno mediatore DEI & hominum, quibus necessaria non fuisset re-

missio peccatorum, Contrarius est scripturae, quae dicit: Per unum hominem peccatum intravit in Mundum. August: Libr. de Perfect: iussit: Omnes qui per Christum Sanctificati, iusti, non in se, sed in illo. Nam in se si interrogas? Adam sunt, in illo si interrogas? Christi sunt. August: Tom: 9. Tract: 3. in Johannem. Si omnes sanctos & sanctas cum hic viverent congregare possemus, & in interrogare: Utrum essent sine peccato? Quantolibet fuerint in hoc corpore excellentia sanctitatis, si hoc interrogari potuissent, una voce exclamassent:

Si dixerimus homo Cap: 16. Licet ipsa hominis quod peccatum non habeamus nos ipsos seducimus. *Augusti: Lib: de Natur: & Grat: Cap: 36.* Antequam nasceremur contra quam usuram lucis, Originis ipsius excipimus injuriam, in iniquitate concipimur. *Ambrosi. in Apol: David: Cap: 11. Tom: 4.*

ejusdem (CHRISTI) Conceptio fit munda, & absq: carnalis delectationis peccato, Virgo tamen ipsa unde desumptus est, est in iniquitatibus concepta, & in peccatis concepit eam Mater ejus, & cum Originali Peccato nata est, quia & ipsa in Adamo peccavit, in quo omnes peccavimus: Enochiasci Christusá Poczecie jest cyskie y niepokátane / gdnj bez Zádze Cielešney poczetj jest; Pánna Wtoremur Contarey sie on poczat / wgrzechách sie pocze-
 gio, ante-
 quam usu-
 ram lucis,
 Originis ip-
 sius excipi-
 mus inju-
 riam, in ini-
 quitate con-
 cipimur.
 Ambrosi. in
 Apol: David:
 Cap: 11.
 Tom: 4.

licet ipsa hominis Conceptio fit munda, & absq: carnalis delectationis peccato, Virgo tamen ipsa unde desumptus est, est in iniquitatibus concepta, & in peccatis concepit eam Mater ejus, & cum Originali Peccato nata est, quia & ipsa in Adamo peccavit, in quo omnes peccavimus: Enochiasci Christusá Poczecie jest cyskie y niepokátane / gdnj bez Zádze Cielešney poczetj jest; Pánna Wtoremur Contarey sie on poczat / wgrzechách sie pocze-
 gio, ante-
 quam usu-
 ram lucis,
 Originis ip-
 sius excipi-
 mus inju-
 riam, in ini-
 quitate con-
 cipimur.
 Ambrosi. in
 Apol: David:
 Cap: 11.
 Tom: 4.

S. nec ex voluntate carnis, sed ex virinali utero natus: Sam Christus tyško nie jest zmasány / gdnj sie Narodjil; Pánny / bo nie z Mestkiego ple-
 mienta sie poczat ale z Duchá S. ant zroškosy Ciała / ale z Pánienskiego Zywotá sie urodjil. Przynáte to Weda in Cap: 21. Levit: Augustin S. Libr: Contra Cresconium Grammat: Cap: 33. Wyznáte: Ze niemozemy dowiešć z Pišma S. zebj sie Pánna Mária bez grzechu miała poczat y narodjic. Gdnj zwozycanie / ze ze ztego korzenia y ztego Drzewá / zte pochodza Dwoce: to tez zpietworodnego grzechu wybuchneli Wyrosli / actualne Mántamenta y Defectá. Dpusciwszy insze Stabošci y Krewkošci ludzkie widziami / Jey Curiositatem y ciekáwošć / ktora Pan JESUS táruie y improbite mowiac: Cos ta mam ztožá Miewiašto / tesze nieprzyslá godjina mojá. Na ktore Stoma Chryzostom S. Hom: 20. in Johannis Cap. 2. Záf pišje: Optabat Maria ut jam hominum gratiam conciliaret, & ipsa clarior filii gratiá efficeretur. Et fortasse aliquo hu-
 mano afficiebatur affectu: quem ad-

modum & fratres ejus, cum dixerunt: Ostende te ipsum mundo, cupidi miraculis ejus, sibi famam comparare, ideirco asperius respondit: quid mihi & tibi est mulier. Zyczná Panna Mária azeby syn Jey us kaste sobie zjednat u ludzi/ y samá przez kaste Syná Stawieniſka ſie Stála / y moze je ludzkiem affektem test uwiedzi-
na / iáko teſ y Bracia tego mowiac: Pokaz ſie Swiatu / choc przez Cuda tego Zmie ſobie Wielkie przyſpoſobic. Dlatego oſtro odpowiadat Jey JE-
ZUS: Coz Ja mam ztoeba Niewia-
ſto.

Sliecznoſci/ Cere Jey / y Proporcja
tátego Stála Wdziejczna / bardzo Pie-
knie ocirklowat z Epiphaniuská Nice-
phorus Calistus Lib: 2. Hist: Eccles:

* Formam
& Mores
Sanctae Vir-
ginis Mariae
Matris & Dei
ex Epipha-
nio ita de-
ſcribit Nicephorus I. oc: Citat: *Quod fuerit in Omnibus bone-
ſta & gravis ſtabilis & facilis, honorem ſuum & Veneratio-
nem*

Gregorjá Nicomedenskiego Každy nem exbi-
mogł powtarzác: O pulcherrima bens; Sta-
pulchritudo, omnium pulchritu- turá Medio-
dinum! O DEI Genetrix pulchro- cri, quamvis
rum omnium summum ornamen- sint, qui eam
tum! O cuncta Pietnoſc nad wſzy- exceſſiſſe di-
ſſtitemi pietnoſciami! O Matko Boża/ cant, ſine ri-
wſyſtichy pietnych rzeczy naywiekſza ſu, ſine per-
Dzobo. Dowodza teſz niektoryſy grzeez- turbatione,
noſc y pietnoſc Jey ex Cantic: Cap: 6 ſine Ira ma-
Bdzie tak Duch S. mowi: Ktoraz to ximé, colore
teſt / co ſie pokázuié iáko Zorza / pie- triticum re-
tina iáko Miesiac / cżyſta iáko Stonec / ferente, ca-
Dzromina iáko Wozſto Uſzytowane z pilloſtawo, o-
Choragwiami. Y tak przez Zorza ró- culis acri-
zumieia Dyncowie SS. Włogostawio- bus, ſubſta-
na Panna Mária/ wedlug Stow Dá- vas, & tan-
widá S. Ex utero auroræ eſt tibi quam colore
ros juventutis tuæ. Zmáciety Zorze Oleæ pupil-
teſt roſa młodoſci wtoey Psalm: 110. las in eis ha-
Naktore Stowa Lyra Coń: in Psalm: bens, super-
C 2 110. cilia habe-
bat in flexa,
& decenter nigra, Naſus ei longior, labia florida, & verbo-
rum ſuavitatē plena, facies non rotunda, non aucta, ſed ali-
quanto longior. Manus ſimul & digiti longiores, ſine faſtu,
inceſſus ſimplex, ſine mollitię, Veſtimentis utens tinctis ce-
loris Nativi.

110. **Tat piſte**: De matrice auroræ id eſt de Virginis utero quæ aurora dicitur tibi, ros, id eſt corpus formatum, Virtute Spiritus S. de puriſſimo ſanguine beatæ Virginis. **Zmacyj Zorza to teſt / i Zywotã Pãnn / ktora ſie Zorza nazywa / Zobie roſa / to teſt / ciãto zã operãtiã Duchã S. zprzeciwny kwiã Błogostawioney Pãnni uformowane teſt.** Tu tej naleſia Stowa Rabbi **Zããkã Arãmã** Comm: in Genef: u Galatinã Lib: 8. de Arc: Cathol: Verit: Cap: 2. Ex utero auroræ tibi ros nativitatituz, non invenimus hominem etiam Prophetam, cujus Nativitas prædicta ſit ante Nativitatem Patris & Matris. Niſi tantummodo Meſſiam juſtum noſtrum, & propterea dicit ex utero auroræ tibi ros Juventutituz. Hoc eſt anteqvam creatur uterus genitricituz, prædicta fuit Nativitas tua. **Jeſzeje ſlicznicy o niy Diſcurvie Rupertus Tuicienſis** Com: in Pfalm: 110. Quando nata eſt o Virgo beata, tum vera nobis aurora ſurrexit, aurora prænuncia Diei

Diei ſempiterni quia ſicuti aurora ſinis præteriti noctis & initium Diei ſequentis, ſic Nativitas tua ſinis trititiz, & lætitiæ nobis exiſtit Principium. Quando autem Spiritus S. in te ſupervenit, & Virgo filium concepisti, Virgo peperisti, tunc tu ex tunc pulchra pulchritudine Divinã. Pulchra inquam non quomodocunq; ſed ut luna. Sicut enim Luna lucet & illuminat luce non ſuã, ſed à ſole acceptã; Sic tu o beatiffima quod tam lucida eſt non ex te habes, ſed ex Gratia Divina, gratiã plena. **Edys ſie ty Nãrobditã o Błogostawiona Pãnni** edy nam prãwa poroſtãta Zorza / Zorza opowiedãtãca Wicczny Dzien. **Tãt Nãrobdzenie iwoie teſt doſoñczeniem. Zãtoſci / à poçãttiem rãdoſci.** **Edy nã cie Duch S. ſtãpil y Pãnnã Szy na poçãttã / Pãnnã poroðitã / edy ſy zarãz nã ſie Wziãttã Slicznõſc nie biãttã. Piekna teſttã nie proſtem Spõ ſobem / ale iãto Wziãttã Szwieci y o ſzwieca / nie Szwãttõſcia ſwoig / ale od Szwõccã biorãca. Tat y ty Błogostawiona**
E 3 wiona

wiona Panno je Swierna iestek / nie
s samey siebie to masz / ale zlaszi Bozey/
laszi peina.

Gdy poidziem w Pobożności uwaja-
tae Jey Enoty wemnerzue y Przymio-
ty / tedy znaydziemy / je Samá Po-
bożność y Swiatobliwość wsercu Jey
gniazdo y Mieszkanie usłata. Znay-
dziemy * Gorliwość Jey Wsłubie

* S. Ignatius Epist. 1. ad S. Johann: de Maria Matre Christi ita scribit: In persecutionibus eam fuisse hilarem, in penuriis & indigentis non querulam, injuriantibus miseris & afflictis condolentem & subvenientem, Vicia enitentem, Religionis & Penitentiae Magistram, humilibus devotam, devotis humilem ab Omnibus Magnificatam.

Bozey / gdyz tak cieszlo y pieszo Ko-
sciot Jeruzalimski odwiedziata. Luc:
Cap: 2. v. 22. Zocjami palatae serce
w Witosci Chrystusa Pana / Dbacie-
my wkrzyzu Cierniowosci / w Modlitwie
Stratecznosci / w Chwale Najwyjszego
Pana Zarliwosci: Dczym Zarliwosci
Jey / opieta obszyrenym Sposobem/
od Nien je Samey krotko / ale wieszlo-
wato & Componowane Magnificat
Luc: Cap: 1. Stad y Augustin S.
Lib: de sancta Virginitate Tract: 10.
bardzo pieknie onien roznarwia: Ma-
terna propinqvitas nil Mariae pro-
fuisset,

fuisse, nisi felicius Christum corde,
quam carne gestasset. Beatior ergo
Maria percipiendo fidem Christi,
quam carnem Christi. Materzyna
skie powinnowacito niechy Maryi niepo-
moglo / gdyby Chrystusa szczęśliwien
wsercu / anizeli wynwoctie nienosita. Bto-
gostawienstza tedy Marya poymuiae
Wiare Chrystusa / niz poczynaiac ciata
Chrystusa. & Krolewskiego posita ple-
mienta / ale tak wiele byla Zubozata/
je Chrystusowi Panu Krotowne nie-
mogla przy porodzeniu prafentowac
Pieluszki / ale tylko podlug Swiadect-
wa Ewangelisty Lukasza S. Cap: 2.
σπάργανα, to jest: Pannos Laceros.
Zato Suidas to Stowo σπάργανα itu-
macin. Co tej & ex revalatione
Brigittæ Dochoditemy Lib: 7. Cap: 27.
Krorey Stowa tak brzmiat: Pannicu-
los lineos, & duos laneos mundis-
simos extraxit, quos secum porta-
bat, ad involvendum nasciturum
infantem; & duos alios parvulos
lineos ad cooperiendum & ligan-
dum Caput illius, illosq; posuit jux-
ta se ut eis uteretur tempore debito.

Dwie Chyſtli y pielniſki Intlane / dwie
 gwetny chyſte y Subtelne urobita Panna
 na Marya / ktore z soba noſila / zebny urwi-
 neta Dylectalko ktore ſie miato narodzic /
 y ieszaje drugie dwie mate Chyſtecztu /
 zebny glowe nakryla / zwiata y potozyla
 ono przy Sobie / a zebny onych Czasiu
 ſluznego zajnc mogla. Niemiala
 tez Mieszkania Swego bucznego y
 Wspanialego w Mieſcie Berlehem / ale
 w cudzey Stajni / niedaleko Muru Bet-
 lehemſkiego podlug Sentimentu Hiero-
 nima S. potog Swoy odprawowa-
 la. Co uwazatac Auguſt. S. Serm.
 24. de Temp: Wywozyna : o exigua
 magni Pompa Puerperii , qvi crea-
 vit omnem locum , ipſe non inve-
 nit locum , ut nobis pararet locum.
 O Nader mata Pompa Wielkiego po-
 togu / Ten ktory Stworzyl kazde Miesz-
 kce / ſam niemial Mieszka / azebny nam
 wygotowal Mieszke. Wyptnili ſie
 tedy one Słowa Krola Salamona nad
 Zbawicielem całego Swiata y Panna
 Marya Eccleſ: Cap: 10. v. 7. Wi-
 ditatem Stugi na Koniach / a Kie-
 zeta chodzace piechoga. Na co y
 Syrach

Syrach Cap: 26. v. 35. Umyſtue :
 Dwie rzeczy frasuga ſerce moie / gdy
 Maj Waleczny ginie dla Uboſtwa / a
 gdy meſowie modyn ſa wleſtlen wadze.
 Ale ſie to wſyſtko Stało / Jako Ambro-
 zy S. Commentuie in Cap: 2. Lucz ,
 nam tu dobremu. Ille locum in
 Diverſorio non habebat , ut plures
 haberes in cœleſtibus manſiones.
 Qvi cum Dives (inquit Paulus) eſſet,
 propter vos pauper factus eſt , ut
 illius inopiã vos ditaremini. Illius
 ergo Paupertas meum Patrimonium
 eſt , maluit ſibi egere ut omnibus
 abundaree. Niemial Pan Mieszka
 w Boſpodzie / azebny w człowiecze miał
 wiele mieszkania w Niebie. Bedac
 bogatym (powiada Paweł S. Corinth:
 Cap: 8. v. 9.) Stał ſie dla was ubo-
 giem / abyſcie wy uboſtwem tego ubo-
 gaceni byli. Uboſtwa tedy tego ieſt mo-
 ym Bogactwem / Stałoſc tego ieſt
 mocą moia / Wolat cierpiec Uboſtwa
 ſobie / azebny Wſyſtkim wewſyſtkim ob-
 ſtrowal.

Ze Błogosławiona Panna Marya
 przytomna byla / przy Eudach Eudo-
 E 5 tworcy

tworey Niebieskiego, widzieć to możemy/
 naywiec w Wesela w Kanie Galiliej,
 skiej / gdzie przy defekcie wina / za No-
 wożeńcami Wino sta do Syna Swego
 instantia / y widziata tako prosta woda
 w kostrowne Wino obroci. Johan: Cap:
 2. Ale jeby Sama Cuda miata czynić
 tego nieznanym w Dismie S.
 Wspominać wprawdzie Sozomenus
 Lib: 7. Cap: 5. Hist: Ecclesi: że za czasu
 Gratiana Cesarza / Włogostawiona
 Panna Marya / miata w kostrowne Kon-
 stantinopolitanskim Wielka pomoe
 prawowiernym w chorobach / y nie-
 szjeszczach Wielkich dodawać / ale y
 tego Sozomenus prawdziwie twier-
 dzić nie śmie / ale dubie o tym mowi.
 Co kontekstu tego doczytać sie możemy:
 Paulò post hanc Constitutionem,
 Gratianus Constantinopolim venit,
 tenebant autem illic Ecclesias adhuc
 Ariani, quibus præerat Demophilus
 Gregorius vero præsidebat illis, qui
 triadem homouision esse sentiebant.
 Et hic Ecclesiam unâ cum homo-
 doxis, & consimilem religionem
 habentibus parva domuncula

Ora-

Oratorii gratiâ exstructa colligebat.
 Postea vero domuncula illa in illu-
 strius templum quam reliqua in
 Urbe erant, mutata est, non solum
 propter ædificorum venustatem &
 amplitudinem, sed ut propter uti-
 litatem evidentium, ac divinarum
 visionum. Etenim divina virtus, &
 re ipsa, & in somniis ibi apprens,
 multis tam morbis, quam rerum
 infortuniis laborantibus opem tu-
 lit. Credebatur autem esse eam
MATREM CHRISTI MARIAM
SANCTAM VIRGINEM. Evagrius
 Lib: 4. Hist: Ecclesi: Cap: 24. Pisze
 że gdy Narses Hetman Cesarza Justina-
 niana wojne toczył w Italicy / Wło-
 gostawiona Panna miata mu dać In-
 formatia / Jakoby sie na ten Wojnie
 miał Sprawować. Ale y Evagrius
 narrata non comperta ex mente
 Procopii w Historii Swoyey Danane
 mule / możemy tu Stowa tego store-
 taf brzmią przystoczyc: Scribit scilicet
 Procopius de expeditione Narsis
 quem Justinianus in Italiam misit,
 quomodo & Totilam & post hunc
 Teiam

Teiam quoq; devicerit, Romaq; quinto capta fuerit. Fuerunt igitur qui cum hoc Narse fuerunt, placasse illum & coluisse DEUM supplicationibus, & aliis pietatis generibus; deinde Virginem DEI param illi manifeste apparuisse, mandasseq; quando pugnandum, quodve manus conferenda non esset, nisi accepta prius Tessera.

Stad tatowe rzeczy przyjac pro Articulo fidei sine authoritate scripturæ

* Audi Christum dicentem, audi veritatem loquentem. August: in Enar: Psalm: 57. Major est scripturæ auctoritas, quam omnis humani ingenii capacitas.

Idem Augustinus ait de Gen: ad Lib. Libr: 2. Cap: 5. Nihil absq; scriptura dicimus. Clemens Alexand: Libr: 6. Strom: Non recipio quod extra scripturam de tuo infero.

* Wielce jest rzecz niebezpieczna: Quod scriptura dicit hoc & ego dico, non autem id quod homines excogitant; Co pismo mowi to y ta mowla ale nie to co ludzki wymyslili / Powiada Athan: S. Dial: 2. de Trinitate Cap: 2. Y Augustyn S. Libr: de Pastor: Cap: 14. Ego vocem Pastoris inquiri; Lege mihi hoc de Prophetis, recita de lege, recita de Apostolo,

stolo, recita de Evangelio. Ja sic fers. Inquit badam glosu Passerza; Cytryn mi to Tertalia: 3 Proroka / powiedz mi to 3 Zakonu / powiedz mi to 3 Apostola / powiedz mi to 3 Ewangellii. Ten je Dcier S. Sermon: Cap: 7. ut 139. de temp: glosi: Caelum tonat, rana taceant, quod dixit veritas, quod gravum est. Niebo grzmi / Zaby niechay milcza / co mowila Prawda / (to test JESUS) prawda test. Non DEus alienis assertionibus sed tuis Judicandus est vocibus. D Bogu y Hostich rzeczach trzeba rozsadzac nie wedlug swego Zdania ale podlug Bo- stiego przykazania. Humana omnia dicit argumentis & testibus egent, DEi autem sermo ipse sibi testis est, quicquid veritas loquitur incorruptum

quod quis mortuus est, quæ vero scripturæ loquuntur, loquitur Dominus. Inde etiam si mortuus reviviscet, etiam Angelus de celo descendat, maxime omnium credendum est scripturis. Nam Angelorum Chorus, mortuorum ac viventium pariter Dominus, ipse eas condidit &c. Non igitur queramus hæc audire à mortuis, quæ multò clarius nos quotidiè docent sacre literæ. Nam si novisset hoc DEus, quod mortui excitati viventibus essent profu-

turi, nequa- ruptum sit testimonium veritatis
quam omi- Słowá ludzkie potrzebna dowodow y
fisset, neq̄ Swiadkow / Postki zaś Wyrok jest
tantum lu- Sobie własnym swiadkiem. Do po-
crum prae- trzebna rzecz / żeby to co prawda mowi
riisset, qui bylo y zostawało nie naruszonym swia-
cunctanobis deczem prawdy. Pisze Salvian Lib:
utilia pro- 3. de Provid: Bibl: P. P. Dobry tedy
curat. Pul- Decret wypadł o Controversiach Wia-
chre ait S. ry ktore w Pismie S. expresso nie są
Christ. de Wyróżone od Chryzostoma S. Homil.
Lazaro: Ho- de Spiritu S. adorando Tom. 3.
mil: 4. Tom: Quod non est scriptum non est sen-
2. tiendum. Co niewypisáno w Pismie
S. tego też nie trzeba wierzyć. Kon-
tenujemy się też Cudami ktore Chrystus
Apostołowie y inni meżowie Boży czyni-
li y operowali in primitiva Ecclesia, y
niezadamy już wiecey inszych Cudow od
Kreatury y Stworzenia / pamietając
ná dift Auguſtyńá S. Lib. 22. de Ci-
vit: DEI Cap. 8. Quisquis adhuc
prodigia ut credat inquiri, ipse
est prodigium, quia mundo creden-
te non credit. Kto teraz Cuda Wy-
maga áżeby wierzył sam cudakiem y cu-
dowiskiem jest / ponieważ niewierzy gdy
cáhy świat już wierzy.

Wielka

Wielka Łaskę y miłość miałá u Syná
swego najmilszego / gdyz on ja Wiece
kochal / ten posłusznym był / y podczás
Mei y Smierci swojej o nią się Starał
Janowi S. onę wopięte podał mo-
wić: Niewiásto o to Syn twój Johan:
Cap. 19. v. 26. Co uwajając Gabriel
Biel de Pass, Artic: 3. Záfowny Dtrzył
żółosny czyni. Quomodo compa-
tiebatur Matri filius, sciebat enim
iste angustias Materni cordis, nove-
rat dolorem animæ ejus. Ach iáką
Condolentia y Spocierpliwosć miał
Pan JESUS z Mátką Swoigá wie-
dział bowiem dobrze ciesżkosć Mácie-
rzyńskiego Serca / wiedział bolesci Ma-
tierzynskie.

* Dzieſciu Jey z Swiátá tego / rozne *Beatissima
miedzy rojnemi Doktorámi Kościółá Virgo Maria
Bożego są opinie. Jedni powiádá / cum annum
je Pánná Marya mágá lat 63. nácu- ageret Saxa-
ralna gesmum Se-
cundum uti

scribit Nicephorus Calistus Lib: 2. Cap: 21, 22, & 23. An-
gelum á Filio recepit, migrandum esse á mundo Anno 5. Im-
perii Claudii, quæ nuntio læta ut conregnaret cum Filio, lu-
menq̄ ad eam illatum, domus purgata, Vocati Propinquæ, &

ea quæ ad rānā Swiāta tego zęsta Smiercia. Kros
ejus transi- tko przed z Konāniem miał sie Jey olā-
tum perti- zāc Pan JESUS y rtec: Veni electa
nebant ap- mea: Podz wybrana moia. A onā
parata: illa mu odpowiedziāka: gorowe jest serce
vero expo- moie o Boze / to rzeksz miāla Spo-
suit Nunti- foynie y Zbāwiēnie zasnāc Niceph:
um & tro- Lib: 2. Hist: Eccles: Cap: 21. je Bog
phaum mor- icy przez Anjota obiāwił iz miāla piate-
tis, nempe go Roku Panowania Cesarza Clau-
ranum Pal- dyusza umrzec. Zaczyn rozkzāka Ja-
me, jussiz, nowi S. jeby Jey Suknie wdowom y
D. Johanni Saffādrom ubogim rozdano / prosjac
ut vestes su- pokrewnych y przyjaciot Swoych / aby
as duas dua- sie zten smierci niesmecił / āle raczy
bus Vicinis rādowāli. Podniozsz zā tym Rece
Viduis dona- do Niebā rzekā: niech mi sie Stante
ret: congre- według
gratiz binc

undequaz cum commotione Discipuli & Apostoli Domini,
adfuit & Angel rum gloria tanquam satillitium, & orando,
animam DEO & Angelorum manibus reddidit. Addit Nice-
phorus, postremo citatis capitibus ejus, corpus per Apostolos
mandatum sepulturæ in loco Getzemani, ubi se voluerat sepe-
liri accidisse, ut cum defereretur ad sepulturam: Judæum
ex sacerdotali genere voluisse illud sacrum tabernaculum ma-
nibus in terram projicere, manus vero tentantes in loculo su-
spensas

według Stowā swego. Y tāt Pānu spensas & ā
Bogu Duchā swego Zbāwiēnie oddātā corpore ex-
y pochowāna jest od Apostotow Pān- cissas re-
stich nā mienscu Getzemanē gdzie Sā- mansisse, do-
mā sobie wprzod ciemny obrātā grobo- nec agno-
wiec. Dionisius Areopaita Swiād- scente cul-
tzy Lib: de Divin: Nom: Cap: 3. Jā pam, & pē-
to sam byl przyromny przy Smierci nitentiā fa-
Włogostawionej Pānny Maryi / Stō- etā: ā Petro
wā tego tāt opterwāg: Convenimus in proprium
quandoq; apud Pontifices nostros, locum resti-
Deo plenos, ut nosti nos simul & tate fue-
ipse Hierotheus, multiq; sancti fratres runt, de
nostri, visuri corpus illud quod vitæ hinc corpus
Principem Deumq; suscepit, ubi a- sepultrum &
derant & Jacobus frater Domini, & in celum
Petrus excelsum ac amplissimum translatum,
Theologorum culmen. Illuc ergo Sixtus Se-
post contactum placuit, ut Pontifi- nens: Lib: 2.
ces omnes pro viribus quisq; suis Tit: Marie
infinitez potentiz Divinz bonitatem transit: ne-
laudarent. Hieronimus Epist: ad gat quod
Eust: & Paul: Pisze je Jey Grob potā. Maria Viva
zowano ntegdz miedz Bora Dltwā. in celos sit
Contenue wtych y Germanus Biskup sublata, ver-
Constantinopolitānsst / podług Artestāty ba ejus hic
y Swiadectwa Damāscena S. y Meta libet paucis
D phra ad

adjicere: Ni-
bil hujus-
modi inve-
nitur apud
Latinos Pa-
tres, inquit
Augustinus,
est Dogma
Apocryphum
inquit Hie-
ronimus, &
istam Histo-
riam Beda
refutavit, ut
Evangelistæ
contradicen-
tem.

phrasęza : że Ciało Błogostawionej
Panny Maryi wiednym grobie u Bio-
sti Getzemane pochowano/ blisko one-
go Miesca gdzie sie Zbawiciel Krwa-
wym potem pocit. Co też y Juvenalis
Biskup Hierozolimski / na Walnym
Zgromadzeniu in Concilio Chalcedo-
nensi przyznał. Inni zaś powiadaia
że Ja Pan JESUS trzeciego Dnia
Zmarlych wybudził y trzeciego dnia w
Ciele do Niebá wjázł. Co jednak Au-
gustyn S. twierdzić nieknie / ale tylko
Domysla sie mówiac : dicere non
valeo, sentire pertimesco. Rozumieć
tego niemoge mówić sie boie. Serm:
de Assumpt: Mariæ. Hieronim S.
także powiada: Sive in corpore, sive ex-
tra Corpus assumpta est nescio, Deus
scit. Czyli wciele / czyli bez ciała do
Niebá Wjzeta jest / niewiem / Bog to
wie. Greci Kościół z Epiphaniuszem
Lib: 3, Cont: Hæ: Hæres: 79. Wiery
że Panna Marya z Duszą y z Ciałem do
Niebá wjzeta jest. To też Szeroko do-
wodzi Catharinus Politus Lib: de
Consummata gloria Christi, ac Di-
væ Virg: My takowe diversitates sen-
ten-

rentiarum y rozne Domniemania o
Zensciu ztego Swiata Błogostawionej
Panny Maryi puszczajac / poniewaz
nie test Arnykut Wiary / pobożnie wie-
rzemy / że ona niemlko ze Wsystkiem
Patriarchami / Prorokami / Apostolá-
mi / Meczennikami y Wybranymi
Bożymi Wszelkich swobod y rá-
dosci w Niebiesiach Zajmwa / y że test
św. *ay yelos* rowna Aniołom Bożym
Luc: Cap: 22. v. 36. Ale y to z Chrze-
ściánskiej devotii ruszemy / że ona
teście Wteście præminentie przed
inými swietnymi ma y radosci niebie-
skiej Zajmwa. Do y Pawel S. sam
że uznawa że sa wszelkie gradus y Sto-
pnie wradosci wstulistej mówiac z infa
chwata Stoncá / infa chwata Kiejkaf
infa chwata Swiazd. Albowiem
Swiazdá od Swiazdy rozna jest w Ja-
sności / taki bedzie y powstanie umar-
tych 1. ad Corinth: Cap: 15. v. 41:
Qui plus laboraverit, plus mercedis
accipiet, stella enim ut Apostolus ait
diserta à stella in claritate Qvamvis
igitur omnes beati erunt non tamen
omnes æquales erunt, quod quidem

in eo significatur, quod alii supra decem, alii supra quinque Civitates Constituti dicuntur. Kto wiecy pracował ten też wielkŕa oddierze Nagrode / bo Świązda / powieda Apostoł Paweł S. rozjna iest od Świązdy w Jasności. Chociaŕ wŕhŕszy pobożni Zbawienia wiecznego dostapia / wŕŕaŕ je niewŕhŕszy rownymi beda w zbawieniu. Co sie y przez to znaczy je iedni nad dŕiesieć drudzy nad pieć Miasł beda postanowieni. Commemorie Eucherius Lugdunensis Homil: in Nativitate Unius Confessoris. Ktoŕy sententii y Augustyn S. applaudite Serm: 191. de Temp: unam credimus esse sanctorum vitam omnium, sed proemia pro labore diversa. Wierzemy je wŕhŕszy swięci ieden Żywot odjedŕicia ale za prace rozne beda nagrody. Desz wŕŕego iedy warienia je y Błogostawiona Panna Mária nie dla Zastug Swoych / ale dla trwawey Zastugi Syna swiego iedynego na pierwszyym gráduŕ sie y Stopniu Zbawienia wiecznego iostáie. Wo teŕeli podług Prorocstwa Dániela Cap: 12. Ci ktorzy innych nauczaja Swięci sie beda iáko Swiętoŕŕóŕ

ŕŕóŕ na Swięcie / á ktorzy wielu fu sprawiedliwosci przywodza / iáko gwiazda na wieki wieczne. A czemuż by Panna Mária / ktora porodŕiła słońce sprawiedliwosci Chrystusa Panna niemiała mieć nad innymi prarogative w Żywocie wiecznym. Sdyż tak wielkie y znaczne Błogostawiona Panna Mária wŕŕobie piastuje Enory / je żadna á żadna niewiasta tej niebŕŕa rowna od zaŕożenia Swięta / y nie bedŕie też / poŕŕ swięta swiętem sŕoi. Słuszenie tedy oney wŕŕelka reverentia z Chryŕscianŕstŕey naszym Obligatii y powinności w Chryŕscianŕstwie naszym iáko Matce Bożey wyzadamy. Poczŕtáiac One przeciwko bŕedney Náuce Nestoryusza je niemyŕŕo Χριστόκος ale też θεοτόκος byŕa / je niemyŕŕo Chrystusa / ale Samego Boga porodŕiła / iáko to niegdŕy Stary Koŕciot uczył. Co widzieć możemy z Theodoretá y Evagriusa / ktora Nauka in Concilio Ephesino wŕiela swoia Confirmatá. Znad y Grzegorz nasz angŕŕski Epist: ad Cledonium anathematizuje y Wyŕŕliwa tego ktorzyby upornie uczył ze Panna Mária nie iest

θεοτόκος; Słowa tego ták brzmią: Si quis sanctam Mariam DEI - param non credit, extra divinitatem est. Niek też niedbamy na posmitewisto y Blisznierstwo Juliána Apostátu ktory sie z Chryscydzianstwá nasmierwał / że out Pánnie Máryni θεοτόκος DEI - param nazywali. Co też antestnie Cyrillus Alexandrinus Lib: 8. contra Julianum pámieterágc ná Wyrosz Terullianá S. de Virg: Veland: Bona res neminem scandalizat nisi malam mentem. Zdobrey rzeczy tedynie zly Unyekt sie gorshy. Y Bernhardá Super Matthe: Cap: 15. v. 14. Melius est ut scandalum oriatur, quam veritas relinquatur. Lepiej żeby pogorszenie sie potárálo / niż żeby prawdá miáká bydz opuszczenia. Oportet nos ubi magna prospectat utilitas non curare insipientes, qui scandalizantur. Gdy widziemy wielki pożytek niemamy nie dbać ná głupich ktorych sie z dobroy rzeczy gorsha. Powieda Theophylactus Comment: in Luc: Cap: 14. Zylko tu trzeba Ostroznosci y cauteli Zázně w kontestanii albo wyświadczániu honoru Błogostáwioney Pánnie

Pánnie Máryni / abyśmy álbo zá wiele álbo też zá máto nieuczynili. Zá wiele ten rzeczy czynili niegdyn Kollyridiani / bo táto Zydzi w Egipcie Bogini Malechet Bostka oddávali reverentia nazywágc one królowa Niebieska Jerem: Cap: 44. v. 17. Ták y oni Błogostáwioney Pánnie Máryni podobny Świadcetwá Epiphaniusza Bostki wyrzadzáli Honor / Słowá Dycá tego S. Ták sie czyniáta : Conatos esse Collyridianos * & conari beatam Virginem pro Dea introducere. *Epiphanius scribit, ri-* Baronius in Anal: pisze o nich że báiáli: *diculam &* Mariam humanæ naturæ prorsus ex- *stultam Colly-* pertam, ac divinæ tantum partici- *resin Colly-* pem fecisse. Ze Błogostáwionea Pánnie *ridianorum* Máryni nie miáká Náctury ludzkiej / *in Arabia.* ale Náctura Bostka byla udarowana. Przez *superioribus* co jawnie przeciwko pierwszemu grzechyli *Seythiæ par-* *tibus emicu-* *isse. Dicun-*

tur vero Collyridiani à placentis, quas Collyridas Græci vocant. Quædam enim Mulieres (Mulieres enim præcipuos Epiphanius ait: Hæresis hujus fuisse autores) statorum quadam Anni Die, currum quadam, seu sellam quadratam ornarunt, expanso super illam linteis, sub quâ penes xολλυρίδας prominentes, in nomen Mariæ obulerunt vide Centur: Magdebr:

Centur. 4. Boskietemu przykazaniu / chwale Swo-
Cap: 5. Im- rzyziela Stworzeniu oddawatac. Ktora
possibile est Nauta ani ; Pismem S. ani ; Dycami
aliqvem in pierworodnego Kosciola sie niegza
terra gene- dia.

rari, prater Co sie Pisma S. moje / tedy reli-
hominum giosam adorationem y Wyzwanie
Naturam Panu Bogu tedynie przypisue: Jam
(Solum enim Pan Bog twoy niebedziesz miat innych
ipsum Chri- Bogow przedemna; glosi Matieslat Pan-
stum intelli- sti. Exod: Cap: 20. Ja Bog/ a niemasz
git) decauit, Zadnego wtcecy. Przysiaztem sam przet
foli ipsi Na- sie / wytko just moych Skowo Sprawie-
tura cessit; dlitwe / ktore sie nazad niewroci. Ze sie
Hic veluti mnie klatnac bedzie wsheltie kolano y przy-
Plastes, & siegac kazdy Jezys/mowiac: tytko w Panu
rei potesta- mam wshelta Sprawiedliwosc y sile. Esa:
tem habens; Caps:
se ipsum de

Virgine, veluti de terra efformavit, qui de caelis descendit, &
earnem induit, DEUS Verbum ex S. Virgine, non tamen ut
adoretur Virgo, neq; ut DEUM hanc efficeret, non ut in Nomen
ipsum offeramus. Non permisit ipsi dare Baptisma, non bene-
dicere Discipulos, non imperare illam in terra iussit, sed solum
ipsum Sanctificationem esse, & dignam factam esse regno ipsi-
us, unde igitur rursus nobis rotundus, & in orbem se gyrans
Draco? Unde renovantur obliqua illa consilia! sit in honore

Me-

Cap: 45. v. 23. Ja Pan tociest Jmie Maria. Pater
moie/ Ja chwaly moiey niedam innemu/ & Filius &
ani Stawy moiey. Baktwanom rymm. Spiritus. a-
Esa: Cap: 42. v. 8. Panu Bogu iwe- doretur. Ma-
mu klatnac sie bedziesz / y temu Samemu riam nemo
Cap: 4. v. 10. Dy adoret, non
skujec bedziesz Marth: Cap: 4. v. 10. Dy adoret, non
corwie tej swietci in purioribus seculis dico mulie-
Panu Bogu tedynie adoratta y wyzwa- rem, sed neq;
nie przyuawali / mowiac; Epiphaniu- virum, DEO
sem. Lib: 3. Tom: 2. Cap: 7. sit in ho- debetur hoc
nore, Maria, sed Pater, Filius, & Spi- mysterium.
ritus Sanctus adoretur, Mariam nemo Neq; angeli
adoret, non dico mulierem, sed neq; capiant ta-
virum, DEO debetur hoc Mysterium. lens glorifi-
Gobna Panna Maria wsheltien Ucjeci- cationem.
wosci/ ale Bog Dctec/ Bog syn y Bog Deleantur
Duch S. ma byd; wyzwany. Maryi qve male
Panny jaden niechay niewyzywa ani sie scripta sunt
do in corde de-
ceptorum.

D s

Tollatur ex oculis Cupiditas ligni. Conversatur rursus fig-
mentum ad Dominum. Reveretur Eva cum Adam DEUM,
ut solum colat: Ne ducatur serpentis voce, sed permaneat in
Dei precepto, ne comedas de ligno. Ne quis comedat de errore,
qui est propter S. Mariam. Tametsi enim pulchrum sit lignum,
non tamen est ad cibum. Et si pulcherrima est Maria, & San-
cta, & honorata: at non ad adorationem. Haec vero (Arabice

Ex bibl. univ. Mu-

mulieres Ma do nicy modli. Porwiádam je nterwisko ja-
 riam colen- dneu nterwiaszy / ale tej y jadnego Męjã
 tes) rursus wzrywac niemamy / bo ta tajemnicã nalezy
 renovant tylko Bogu. A na inshym intenciu Hæ-
 fortunæ mi- res: 79. Lib: 3. Tom: 2. Ten je Detec S.
 xturam, & tal pisie: Reverã! virgo erat, ipsa virgo
 præparant & honorata, sed non ad adorationem
 Diabolo & nobis data: Sed ipsa adorans eum,
 non DEO qvi ex ipsã Carne genitus est, de cœ-
 mensam, ve- lis vero ex sinibus Paternis accessit;
 luti scriptã & propterea Evangelium munit nos,
 est: Et pa- qvod ipsi Dominus dixerit: Quid ti-
 seuntur cibo bi & mihi curæ est mulier. Qvò non
 impietatis. putarent aliqui magis eximiam esse
 Et rursus, & sanctam Virginem, mulierem eam
 femina te- appellavit; quasi prophætans qvæ
 runt polli- futura essent in terra, sectarum & hæ-
 nem, & filii resium gratiã, ut ne aliqui nimium
 colligant li- admi-
 gna, ut fa-
 ciunt placentas, oleo subactas, Reginæ cæli. Compeſcantur à
 Hieremia tales mulieres, & ne turbent orbem terrarum. Ne
 dicant honoramus Reginam cæli. Novit enim Taphnas hæc
 punire. Noverunt loci horum edificiorum, corpora suscipere
 ad Putrefactionem. Ne credas Israel mulieri, resulta à malo
 mulieris consilio &c: Et rursus, sive mortua est S. Virgo, &
 sepulta, in honore ipsius dormitio, & in castitate, mors, & in

Vir-

admirati sanctam, in hanc hæresin *Virginitate*
 ejusq; diliramentum dilabantur. Est *corona. Sive*
 enim ludibrium tota res & anicula- *sublata est,*
 rum fabula, ut ita dicam, tota hæresis *veluti scri-*
 Tractatio. Præwdziwie byla Panna *ptum est, q-*
 Slogostawiona Panna Mária / byla *nimam ipsi-*
 Panna wshelicy Ucztwosci godna. Ale *us pertran-*
 nam nielest Dana ábyamy sie do nien *sibit: inter*
 modlisi/ y one wzrywãli. Ale y sãma sie *Martyres*
 do tego modlita / ktory sie nien ciãta naro- *est ipſus glo-*
 dził / y z niebã z tona Dyca swego na ten *ria, & in*
 swiat przyſzedł / dlatego nas y Ewangelia *laudibus S.*
 swym zwtierdza / ze Pan do nien porwie- *ipſus corpus*
 dził: Coz ia mam z toba Nierwiasto / zebny *perquam*
 ludzie wietſzey dostojnosci nieprzyppiso- *lux orta est*
 wali / *mundo. Sive*
 mansit (nam

non est impossibile Deo, omnia facere quæ vult, finis enim ejus
 nemini notus est) non convenit sanctos colere ultra Deorum,
 sed honorare ipsorum Dominum Cesset itaq; error seductorum.
 Neq; enim Deus est Maria, neq; de cælo corpus habet, sed ex
 conceptione Viri & Mulieris: secundum promissionem vero,
 velut Isaac, disposita. Et nemo in Nomen ejus offerat: suam
 enim animam perdit, neq; rursus debacchetur, contumeliã af-
 ficiens sanctam Virginem. Absit enim, non fuit copulata carni
 post partum neq; ante partum salvatoris. Hæc habet Epiphani-
 us Salaminæ Episcopus: contra Antidicomarianitas & Cultores

Vir-

Virginis Lib: walt / Pannie Maryni niezeli Samemur
 3. contra o- Paniu nazwał one Nierwasta Jachy pro-
 kloginta He- rokuiac przyśle rzeçyñ ktore sie mieli dżiac
 refes. Idem na swiecie dla wšeláctich sekt y Házeyt.
 contra He- Ażeby ludzie wielece sie dżiwuiac nad swia-
 refes Lib: 3. toblitwoscią ten/ wratorow bład y gżupstwo
 contra Col- nierwopadli. Jest to hyderstwo y banta
 lyridianos Starych Dabel. Wymy Sencie tej pe-
 Mariae offe- rorute Athanasius Epist: ad Epic: Ga-
 rentes, egre- briel porrò ad eam (scilicet virginem)
 giè scribit. legatur, neq; simpliciter ad quamvis
 Unde nam virginem, sed ad virginem desponfa-
 est simula- tam viro, ut ex Sponso ostenderet
 criscum
 hoc studium,

Et diabolicus Conatus? Prætextu enim hominis semper su-
 biens hominum oculis deficans, statuas humanas imagines
 præferentes per artium veritatem expressit. Et mortui qui-
 dem sunt, qui adorantur; ipsorum vero imagines, quæ nun-
 quam vixerunt, neque enim mortuæ esse possunt, quæ nunquam
 vixerunt, adorandas introducunt, adulterante mente, ab uno,
 & solo DEO: Velut commune scortum, ad multam multiplicis
 coitus absurditatem irritatum, & quod temperantiam legiti-
 mi conjugii unius Viri detrivit. Reverà Virgo erat ipsa Virgo,
 & honoratá, sed non ad adorationem nobis data est, de cælis
 vero ex sinibus Paternis accessit. Quis Prophetarum præcepit
 hominem adorari? nedum mulierem? excimium equidem
 est

Mariam vere hominem esse, sed non est vas: Sed
 DEUM. Gabriel bywa postány nie pro- mulier, &
 stem sposobem in genere y powšechnie nihil à Na-
 do káždy Panny/ ale do postubionie tura immu-
 Panny mejowi; ażeby pokazał je Wto- tata, verum
 gostawiona Panna Marya jest cztowie & intelle-
 kiem à nie Bogiem. Tak y Dionysius etu, & sen-
 Arcopaita wísciè do Pawła S. discuru su, in honore
 iac ó Wtógostawioney Pannie mowi: honorata,
 Testor qui aderat in virgine, DEUM, velut corpo-
 si tua concepta me non docuissent, ra sancto-
 illam verum DEUM credidissem. rum: & si
 Świadcze Bogiem ktory był w Pannie/ quid amplius
 je gdybym insey infor matii nierwístat; ad glorifica-
 listow twoych wterzał bym je Wtógosta- tionem dix-
 wiona Panna Marya byta Bogiem. rim, sicut
 Non dominabitur nobis antiqvus er- Helias: ex
 ror, ut relinqvamus viventem, & a- Matre Virgo
 doremus ea, quæ ab ipso facta sunt. & sic ma-
 Si enim Angelos adorari non vult, nens in per-
 qvantò magis eam quæ genita est ab petuum, &
 Anna, & quæ ex Joachim donata est trāslatus. &
 An- mortem non
 conspicatus:

Sicut, Johannes qui super pectus Domini recubuit, quem dili-
 gebat JESUS: sicut Tecla Sancta. Et Maria adhuc honorat-
 ior hęc est. Sed neq; Helias adorandus est, etiam si in vivis
 sit.

fit; Neq; Jo- Anna. Et sepulcherrima est Maria,
bannes ado- & sancta, & honorata, at non ad ado-
randus, qvā- rationem data. Nie bedzie nád Námft
quam per pánovat Stáry btád (to test Kollitrydia-
preces suas now) a zebysmy jnywego Boga opuscili/
proprias dor- á wyzywali re rzeczy ktore od niego sa stwo-
missionem a- rzone. Jezeli niedozwala nam Majestat
dorandam Bost/á zebysmy adorowali y wyzywali An-
effecerit, i- jokow Swietych/ tym inntey nam Dopus-
propotius ex szczano/á zebysmy sie do ten modlili/ ktora
Deo gratiam naten swia/ Epfobziona test; Anny/y ktora
acceperit: darowana test; Joachyma Annte. Cho-
sed neq; Te- ciaf slietna Panna Marya/ y Swieta/
etbla, neq; y uczejnoscia wselfa udarowana / ale
qvāquam do wyzywania/ nam nie test dana. Nie-
sanctus ado- mozemy te; i Pisma S. Dowieśe zeb-
ratur. Non Błogostawiona Panna miata byc. Au-
enim domi- xiliatrix, Illuminatrix, Advocatrix &
nabitur no-
 Me-
bis antiquus error ut relinqvamus viventem & adoremus ea,
qvā ab illo facta sunt. Colucrunt enim & adorarunt creatu-
ram prāter Creatorem & stulti facti sunt. Si enim Angelos
adorari non vult, qvāto magis eam, qvā genita est ab Anna,
qvā ex Joachim donata est Anna, qvā per preces & omnem
diligentiam, secundum promissionem Patri, ac Matri data est:
Non tamen aliter genita est, prāter hominum Naturam, sed
sicut omnes, & semine viri, & utero Mulieris.

Mediatix. Pomocnicza / Patronka
 y Posrzednicza Nasza. Wo test ieden
 posrzednik miedzy Bogiem y Ludzmi
 cizowiec JESUS CHRYSZTUS/
 ktory dal samego siebie na Dłup za wshy-
 stkich 1. Tim: Cap: 2. v. 5. Dziatki moie
 to wam piśe / abyście niegrzeszyli / á
 jezeli by kto zgrzeszył/ mamy Drendowni-
 ta u Dycy JESUSA CHRYSZ-
 SA Sprāwiedliwego/ a on test Ubtaga-
 niem za Grzechy nasze/ nie tylko za nasze/
 ale te; za Grzechy wshyſkiego Swiata
 1. Johan: Cap: 2. v. 1. Christus unus
 verusq; mediator est, pro qvo nullus
 interpellat, sed ipse pro omnibus:
 Chrystus test iedyny prawdziwy posrzed-
 dnik za ktorym sie żaden nieprzyczynia/
 ale on za Wshyſtymi przyczynne swoja
 wnosi/ y przyczynia sie do Boga Dycy swe-
 go Niebieskiego/ mowi Augustin S.
 Lib: 2. contra Epistol: Parmen: Cap:
 8. Unus (scilicet Christus) est co-
 ciliator, qvi ea qvā erant inter se
 disjuncta & distantia conjungit.

Theod: Comment: in 1. ad Tim:
 Cap: 2. v. 5. Non* opus est Patronis
 apud DEum neq; multò discursu ut
 blandiari aliis: Sed licet solus sis,

* Homines
 si quando e-
 xorare oportet.
 Pa-
 tes.

ter, & jani, Patronoq; careas, & per se ipsum
toribus pri- DEum preceris, omnino tamen voti
us occurrere compos eris. Neq; enim tam facile
convenit, pa- DEus annuit, cum alii pro nobis DE-
raſitisq; bi- um orant, ut cum ipsi oramus, etiam-
strionibusq; si plurimis pleni sumus malis. Nisi
ſyadere, & trzebá Pátronow / ani Prokurátorow u
longam ſepè Bogá / ani wtele mow / abyſ Drugim
viam abire. pochlebowal. Chociaſ ſam teden teſtes /
In DEo nihil y Obroney ulemal / przez Sámeſo ſiebie
tale, ſine modl ſie do Bogá / owſem Siameſ ſiá
mediatore e- uczeſtnikiem jadoby twoicy. Nierak
ſine pecu- precko y ſnadnie Bog wyſtucha / gdy
niá, ſine im- drudzny ſie za nami modlá / iako gdy Sa-
penſá, preci- mi ſie za ſiebie modlemy / Chociaſ petni
bus annuit. teſtes myſkoci. Chryſoſtom S. Homil:
Chriſoſt. Ho- de Profeá: Evang: Ipſe Oculuſ noſter
mil: 4. de ut per ipſum videamus, ipſe vox no-
Penit: Tom: ſtra per qvam loqvamur, ad Patrem
I. Fol: 468. ipſe Dextra per qvam ſacrificium Deo
 Patri

Ad DEUM

ſuffragatore non eſt opus ſed mente devotâ. Ambroſiuſ Com-
ment: in Cap: I. Roman: Ubiq; DEUS eſt non clauditur loco, in-
vocanti dicit ad ſum, ubicunq; fueris, aut invocaveris, audiet
te. Non oſtuario, non Mediatore, non Miniſtro opus eſt, ſed
dicto, DEUS miſerere mei, & illico aderit, adhuc loqvente te
dicit ad ſum. Ait Chriſoſt: Homil: de Cananea muliere.

Patri offeramus : ipſe quoq; ſigna-
 culum noſtrum, quod eſt Perfectionis & Charitatis inſigne. Sam
 (zwłaſcza CHRYSTUS) ieſt oſiem
 náſym / iebyſmy przez niego widzieli
 Dycá / ſam ieſt głoſem náſym ktorym-
 byſmy mowili do Dycá / ſam ieſt prá-
 wicá Náſá / ktora Bogu Dycu oſiáru-
 iemy oſiare náſá : Sam ieſt piecjecia y
 Herbem doſkonátoſci y miſkoci : po-
 wiáda Ambrozy S. Lib: de Iſaac & a-
 nima Cap: 8. Oratio qvz non fit per
 Chriſtum, non ſolum non poteſt de-
 lere peccatum, ſed etiam ipſa fit
 peccatum. Modlitwá ktora ſie nle-
 odpráwute przez Chryſtuſá / niemyſko
 Grzechu zgtádzié y zgaſié niemoje / ale y
 Sáma ſie wgrzech obráca. Auguſt
 Enarr: in 118. Pfalm. A chociaſ
 Prawde przyznáiemy in Apolog:
 Auguſtana Confes: Art: de Invo-
 cat: Sanct: Ze Swiéci Bozjy bedacy w
 Tryumfálnym koſciele / á rák y Błog-
 oſtawiona Panna Mária in genere
 ſie Já nami modlá / bo Specialnych
 dolegliwoſci náſych jaden Swiety y
 Błogostawiona Panna Mária niemie.

C

Abrae

Abraham niewie o nas / a Izrael niezna nas. Tyś ó Panie Dciec náš / Odfu-
picieł náš / toć ed wieku Jmie twoie.
Ela: Cap: 36. v. 16. Ktore Słowa Jus
Canonicum C. Qvi Divin: 3. Qvæst:

* Qvod mor- 2. in Append: tak wyklada: de mor-
tui Speciales 2. in Append: tak wyklada: de mor-
affliction. & 2. in Append: tak wyklada: de mor-
calamitates 2. in Append: tak wyklada: de mor-
vivorum i- 2. in Append: tak wyklada: de mor-
gnorent, id 2. in Append: tak wyklada: de mor-
etiam osten- 2. in Append: tak wyklada: de mor-
dit Hieroni- 2. in Append: tak wyklada: de mor-
mus cum lo- 2. in Append: tak wyklada: de mor-
qvitur de 2. in Append: tak wyklada: de mor-
Nepotiano 2. in Append: tak wyklada: de mor-
mortuo E- 2. in Append: tak wyklada: de mor-
pist: 3. ad 2. in Append: tak wyklada: de mor-

Nepotian: Cap: 3. & 10. Felicem eum deprædicans, qvod
non videret & audiret vastationem hostium Barbarorum re-
gionis, verba ejus ita Sonant: Qvicquid dixerō, qvia ille non
audit, mutum videtur cum qvo loqvi non possumus de ed loqvi
desnamus. Confirmat hoc qvæz & August: de Curâ pro mor-
tuis Cap: 13. Ibi ergo sunt Spiritus defunctorum ubi non vi-
dent, qvæcumq; aguntur aut eveniunt in ista vitâ hominibus.
Huic sententiæ etiam Ambrosius in Funer: Satyr: Tom: 3.
Subscribit, loqvens de Satyro fratre jam mortuo. Si nunc
urgeri

Salomon Eccles: Cap: 9. v. 6. Et ed urgeri Itali-
Zyia wiedza ze umrzeć maig / ale umarli am tam pro-
ntoczym niewiedza y niemaię wtecey ximo hoste
zadney Zaptaty. Gdyz wzapamierante cognosceres,
przysła Pamiarka ych owsem Wtostę qvantum in-
ych / y zaszroć ych y nienawisć ych gemisceres.
tuż zginetá / y niemaię tuż wtecey Augustinus
dziatu na wieki wewysyftim co sie perpendens
dziete pod Stoncem. Wszak że nie verba Esaiæ
idzie Zaste ta Conseqventia że byś Cap: 63. ita
my sie wzajemnie do nich modlili / fatur. Sã
iako y do Panny Maryi / niemamy tanti Patri-
otym Zadnego rostazania / niemamy arche qvia
zadney obietney w Pismie S. y o erga popu-
wsem znaydujemy Srogie Doze in- lum ex his
hibtte y Zakaz / żebyśmy zadnemu procreatum
Sworzentu Dosticy Uczciwosci pod ageretur, i-
flawo y przelictwem niewyrzadzali: gnorave-
Adorare alium præter Patrem Filium runt, qvibus
& Spiritum S. impietatis Crimen DEo creden-
est. Wyrnac inszego oproć Woga tibus popu-
Dycá y Snuá y Duchá S. test stoc lus ipse de
niezboznosci powiada Sedul: in Rom: illorum stir-
E 2. Cap: pe promissus
est, qvomodo

mortui suorum rebus & actionibus cognoscendis, adjuvata
disq; miscentur.

Cap: 2. V. Fulgentius Libr: ad Donat: de Fide Orthod: In primo decalogi præcepto, si aut unius DEi cultura servitusq; manifestissime præcipitur: Ita omni Creaturæ adoratio ac servitus à fidelibus exhibenda vehementissime prohibetur. Jako wpierszym Przystąpieniu nam rozkazano ażebyśmy ledynego Boga wyznali; tak nam zprzeciwney Strony Zakazano ażebyśmy sie do żadney Kreatury y Stworzenia niemobilili. Nos hominibus qui virtute aliqua claruerunt, ut optimis viris honores deferimus, solum vero adoramus Universorum DEum ac Patrem & illius Verbum ac Sanctissimum Spiritum: My Judziom w Enotach Stawnym y bogoboznym Uczciwosc w siebie Wyradzamy / ale ledynie Wyznamy Tworca wszytskich rzeczy Dycá / Stowo y Duchá S. Mowi Theodor: Serm: de Curandi Græc: Affect: Wtedziat to dobre on Anioł Boży; je Bogu tylko adoracja należy; iad też; gdy Jan S. do Drog tego upadł aby mu sie poklonił;

nił; tedy on rzekł do niego pánz; abyś tego nieczynił / boż jest Spół: Stugá twoy y Braci twoy; tioro máta Świadectwo Jezusowe / Bogu sie klanian abo wtem Świadectwo Jezusowe jest Duch Proroctwa Apoc: Cap: 19. v. 10. Co uważając Augustin S. in Psalm: 69. Słucznie pisze: Fratres mei, nemo dicat timeo, ne irascatur mihi angelus si non illum Colo pro DEO meo, tunc tibi irascitur, quando illum colere volueris. Bracia moje niech żaden niemowi boże sie żeby sie ná mnie nierozgniewał Anioł tedy onego nieczuje tak táto Boga; Tedy sie on ná ciebie gniewa tedy go chcesz czić táto Boga. Ten je pobożny Dctec S. Libr: d. verá religione Cap: 55. powiáda Honoramus Angelos Charitate non servitute, nec illis templa construimus, nolunt enim sic honorari à nobis, quia nos ipsi cum boni sumus templa summi DEi esse noverunt. Czciemy Aniołów i Miłosci a nie wposłuszeństwa / nie budujemy im Kościołów bo niechca być uczićeni od nás / . gdyż oni wte-

dia / je y my gdy pobożnie żyjemy iestę-
 smy Rosciolami Bożymy. Tu też
 słujnie moga Stowa Traneuska Libr:
 2. Cap: 55. Nec invocationibus
 Angelicis facit aliquid Ecclesia,
 nec aliqva parva curiositate, sed
 mundè, purè & manifestè oratio-
 nes dirigit ad DEUM, qui omnia
 fecit, & nomen Domini nostri
JESU CHRISTI. Rosciol Boży nie
 nierrayma o wyszywanii Aniołom SS.
 ale czysto / jawnie / y prosto modlitwy
 Swoie dirigit y odprawuje do Pa-
 nã / troy wshystko stworzył / y do
 Zmienia Panã Nafego Jezusa
 Chrystusa. Wntey teszeje honora
 tego bedzie affectowatã Pannã Maryã /
 Gdyj prawie dobrze wie / je nie onã
 jãto Niewiãstã ale Nafente Niewie-
 scie (to iest **CHRISTUS JE-
 SUS**) glowe weżowi piekielnemu
 rotari Gen: Cap: 3. Co też y Cy-
 pryjan S. Libr: 2. adversus Judzos
 dedukuje y wymodit mowiac : Hoc
 semen prädixerat DEUS de mulie-
 re procedere, quod calcaret Caput

Diabo-

Diaboli. * D tym nasieniu Zwiastowat
 Bog / je nietylko miãto pochodzil Znie- * *vulgata*
 wiaſny / ale je też miãto weżowi glowe *versio habet.*
 jerrze. I daten tenje Dele S. Loc: *ipsa (scilicet*
 Cir: tãt mowa Pańska opisuje do We- *Virgo Maria*
 jã & ponam inimicitiam inter te, & *conteret Ca-*
 mulierem, & inter semen ejus, *put serpen-*
 ipse tuum observabit caput, & tu *tis*) *asi He-*
 observabis calcaneum ejus. *Die. brevia refra-*
 przytazii poloze miedzy toba y mie- *gatur ei tex-*

E 4

Dy tus ita enim
legit: ipsum (scilicet semen mulieris Christus) conteret ca-
put serpentis. Contradiciunt Versioni Vulgate & septuaginta
Interpretes, sribentes: αὐτὸς ἴσος, scilicet Christus τὸ εἶδος αὐτὸν
conteret vel τυπώσει Observabis: Ultramq. lectionem Græcã
& Hebraicã textus amplectuntur, primæ v. Ecclesie Patres,
ut pote maxime conformem scripturæ sacræ: Nam solus Chri-
stus torcular calcavit, & de gentibus non fuit Vir cum eo. E-
saie 63. Cap: Quæ verba Gregorius Homil: 13. in Ezech: ita
explicat: Torcular Christus calcavit solus, quia solus torcular,
in quo calcatus est, calcavit, qui suã potentiã eam quam pertu-
lit passionem vicit, & ex morte cum gloria surrexit. Pulchrè
quoq. hanc rem exponit Chrysostom: Homil: de interdictione
Arboris Tom: 1. Mors per Adam, Vita per Christum. Evam
serpens seduxit, Maria Gabrieli consensit, sed seductio
Eve attulit mortem, consensus Mariæ peperit seculo salva-
torem.

Swoych. Żąd on wmożgu swoym /
 ślepo / bez wszelkiego rozsądku / y bo-
 lajnt Bożey uczył : Ze Pan Chry-
 stus miał naturalnych Swoych Bract
 y ze Panna Marna inhych Synow o-
 procz Chrystusa miała. A niewie-
 dział ten bezbożny Ektowiel że podług
 Hieronima S. Tom: 2. Przeciwo
 Samemu Helwidhusowi cyworacie
 Braterstwo test. Naturą, gente,
 cognatione & affectu. Miał Chry-
 stus Bracta nie z Natury ale z Przy-
 cielstwa. Tak sie nazwała w Pismie
 S. Ioh: y Abraham Bracta / chociaż
 niebył rodzonymi. Ten Bluznierstien
 y błedney Nauce mają y potężny od-
 por dał Hieronim S. adversus Helvid:
 Tom: 2. Natum esse DEum per ge-
 nitalia Virginis credimus, quia legi-
 mus, Mariam vero post partum cum
 Joseph concubuisse aut filios ex ipso
 sustulisse non credimus quia non le-
 gimus. Ze sie Bog z Panny Naro-
 dził wierzymy bo oym w Pismie S.
 czytamy; ale żeby Panna Marna po
 porodzeniu z Josephem dziacki płodzić
 miała / to niewierzemy / bo nieczytamy.

Daley

Daley ten je Dzieć S. Panteństwa
 Panny Maryi imi Skowy broni: Tu
 dicis Mariam Virginem non perman-
 sisse, ego mihi plus vendico etiam
 ipsum Joseph Virginem fuisse per
 Mariam, ut ex virginali Conjugio
 Virgo filius nasceretur. Ty powia-
 das opacznie Helwidhusie ze Panna
 Marna niezostala Panna / ta tesze
 wiecy Sobie przywlaszczam ze y Jo-
 zeph Panteństwa dla Panny Maryi
 niestracił czystosci / a żeby z Panteń-
 stiego Matzeństwa Syn Boży tako czysta
 Panna sie narodził. Dlatego Niceta-
 ryk teden ná Imie Ildephonus de
 Virginitate Beat: Mar: dobrze napisał:
 In Conceptu Virgo, post conceptum
 Virgo: w Poczęciu Panna / po po-
 częciu Panna zostala. Nicephorus
 Lib: 2. Cap: 3. tresna rzecz pisze o
 Pannie Maryi / ze gdy była trzy lata
 stara osiarowano ja do Kościoła Hiero-
 solymskiego / Gdzie bedac w Służbie
 Bożey tedenascie lat / dana test żrak
 Kapłanistich i Josephowi y poslubiona
 ja Matjonte / przy ktorym ctery mie-
 siace bedac / wzięła to poselstwo Ante-
 stie

fte Jozeph na ten Czas miał zgola su;
 7. lat / zaczęły była mu poslubiona
 Panna Marya wiecy dla wygodny
 posługi Starości tego : Jako niegdy
 ona Pantentá Abisag Sumamitka Dá-
 widowi przydana była zebny onego w
 Starości Zagrzewatá 1. Reg: Cap: 1.
 7. 3. niżej dla Makienstwa Stad tej y
 Augustyn S. exclamuje : Considero
 conceptum tuum Virgo & expa-
 vesco : Uwajam poczećie twoie Pan-
 no Marya / a lekam sie. A Orige-
 nes in Divers: Homil: Eudute sie
 wiele nad tym poczećiem : Qvis vidit
 talia, & quis cogitare potest ut Ma-
 ter Virgo esset & intacta generaret,
 qvz & Virgo permanfit & genuit.
 Ktoż takowe rzezy Szybat / y ktoż mogli
 pomyslić / aby Matka Panna była y
 mienarufona w Panieństwie porodziła /
 ktoraby Panna zostatá y porodziła.
 Prawdziwie o tym poczećiu y Naro-
 dzeniu **ΕΝΧΥΣΤΗΣ** Paná; Sto-
 gostawioney Panny Maryi mowie
 mojemny z Justint: Martyr: in expo-
 sit: fid: *ὑπὲρ τῆν ἕναρ λόγονά ὑερ κα-
 τὰ τῆν* : Ze tá Sprawá miákkim /

dowcipem y rozumem ludzkim niemoże
 byc poietá / Jezykem smierczonym
 niemoże byc Wystawiona. Jest sie
 Zaisie cjemmu dziwować ; Do ktorey ad-
 miracii Zachęca y Kosciól Chryesci-
 ański tymi Słowny Spiewając : Niech
 sie temu dziwuje swiat je sie Bog naro-
 dził tak. Tegoż gdy Panna poczeła /
 Panieństwa niestraciła / Kaszt Wojey
 wśech Enot petna / nad wśe niewiasty
 dostojna. A wśakże jadney tu niepo-
 bojności niema. Wo tejezi Łaska Aá-
 ronowa Zakwitła y pucitła sšiebie listy
 y swiatki / y zrodziła doyrzate Migdaly /
 Łaska tylko / anie drzewem bebac.
 Num: Cap: 17. 7. 9. Coz to tedy ja
 niepodobieństwo / ze tej y Panna pocze-
 wśy porodziła Syna. Tym przykla-
 dem niegdy Augustin S. Serm: 3. de
 Temp: Cap: 10. Zydóm uśta Zantał:
 Virga Aaron Virgo Maria fuit, qvz
 nobis Christum Verum sacerdotem
 concepit & peperit. Rozga y Łaska
 Aaronowa Eudownie kwitniáca / y
 Kaptaństwo tego potwierdzáca / by-
 ła Konterfecem Panny Maryi ktora
 nam **ΕΝΧΥΣΤΗΣ** prawdziwego

Raptana poczęła y porodziła. Nie
 chaj mi powie Obrzezaniec niewierny
 iako Eucha Łaska Zakwitła y Dwoc
 zście wydała/ tedy ja tuu też powiem/
 iako Panna poczęła y porodziła. Lecż
 iako Zhd kwiatkow y Dwocow Łaski/
 tak też y ja poczęcia y porodzenia nie
 moze Wyświadczyć Panny Maryi.
 Ale dżwulac sie mowie z Pawłem S.
 1. ad Timor: Cap: 3. v. 16. Zaprawde
 Bielka test tajemnica pobożności / że
 Bog obdarzony test w Ciele. I z Marka
 S. Cap: 9. v. 15. Wierze Panie m
 ratuy niedowiarstwa mego. Do Di
 vine virtutis mysteria quæ compre
 hendi non possunt, non intellectu
 discutienda sunt, sed fide veneranda.
 Tajemnice Boże/ których potać niemoż
 emy/ niemamy rozumem Naszym rostrza
 sac/ ale tylko prawdziwą Wiara przyjąć y
 venerować. Gregorius M. Homil: 26.
 in Ezechiel: Ubi sunt mysteria mul
 tum silentium est. Gdzie tajemnice
 są tam trzeba tylko milczyć a wierzyć.
 Chryso: Homil: 24. ad Popul: An
 tiochen. Uczciwość która mamy Sto
 gostawioney Pannie Maryi wyrażać
 test

test ta. Trzeba ona za Włogostawioną
 między Niewiastami uznawać / uwaja
 jac co Hieronim S. mowi: Sermon: de
 Mar: Virg: Assupt: na te Słowa Łaski
 Bożey pełna piśe: Benè plena quia
 cœteris per partes præstatur, Mariæ
 vero se tota infudit plenitudo gra
 tiæ. Dwieem Łaski Bożey pełna/
 Gdyż drugim Ludjom Łaska Boża u
 dzielona test po części / wniaż każ
 zupełność Łaski Bożey włana test. Za
 wdyż też mamy wyznawać przed Świa
 tem wiernym y niewiernym / że ona
 była y Zostata Panna ante partum &
 post partum. Iako Hieronim S.
 Comment: in Ezech: Cap: 44. Dym
 Confessio Swoia publicuit: Nasłado
 wać mamy one między innymi Enor
 mi wgoracem wierze/ mowiac z Pawłem
 S. Wiem somum uwierzył y pewniem
 si on mocen test/ tego/ czego mi sie po
 wterzył/ strzedz do onego dnia. Wierze
 Wierze zbawienney musiem też a; do
 końca Wyrwać. Do kio wyrwa do
 końca ten będzie Zbawion / mowi Chry
 stus Marth: Cap: 10. v. 22. Gody
 wiernym a; do końca / a dam ci koronę
 Zp

Zywota wiecznego. Apoc: Cap: 2. Stad y mądry Salomon powiada: Ze lepsze jest doskonałenie rzeczy / niżeli początek ten. Ecclesi: Cap: 7. 8. 9. Non quæ-runtur in Christianis initia, sed finis; Paulus male incepit, sed bene finivit. Judæ laudantur exordia, sed finis prodicione damnatur. Od Chryscetianina niewymaga Bog tylko początek dobry/ale też y koniec. Paweł zle zaczął ale dobrze skończył. Judasza początki byli pochwały godne / przy doskonałeniu zaś jako Zdrayca potępiony jest. Sa Słowa Hieronima S. Epist: 10. ad Furiam: Absq; perseverantia neq; qui pugnat Victoriā, neq; palmam Victor Consequitur. Vigor virium, virtutum consumatio est, nutrix est ad meritum, mediatrix ad premium, soror patientiz, constantiz filia, Pacis amica, amicitiarum nodus, Unanimitatis Vinculum, Sanctitatis propugnaculum. Tolle perseverantiam, nec Obsequium mercedem habet, nec beneficium gratiam, nec fortitudo gloriam. Non qui incepit sed qui perseveraverit

verit ad finem salvus erit. Bez Starczności ani ten który bolnie Zwycięstwo / ani Zwycięscą korone dostanie. Czerstwość sít jest doskonałentem Enor/ jest Władca Zasług/ jest Mediatorka Nagrod/ siostra cierpliwości/ Starczności Corta / Przyjacielka pokoiu / przyjaźni Zwiastiem / iednomysłności wzytem/światobliwości forreca. Anguy Starczność / posłuszeństwo będzie miato nagrody / dobroczynność wdzięczności/dzielność Chwały/ nie ten który zaczął/ ale ten który do końca wytrwał Zbawion będzie. Powiada Bernhar: S. Epist: 129. ad Januens: Chwał wielce resolutia odwazna Diogenes Laertius Anaxarchusa Philozopha Doganńskiego. Albowtemci gdy on Tyrani okrutny Nicocreontes onego w Moździerzku kazał rżnąć żeluz / tedy presenti & immutabili animo Starcznie powiedział. Tunde fellem Anaxarchi, nam Anaxarchum non attingis. Tuz y bij miech albo skora Anaxarchusa / ale Samego Anaxarchusa sie niedotkniesz. Jesze daleko wiesz Starczność nam opisuje En-
S prt

priana S. Męczennika Wojego. Pontius Diaconus in Passi: Cypriani: Albowiem gdy Paternus Proconsul kazał ażeby Poganiście Bogi wzywali / tedy on odpowiedział. Christianus ego sum & nullos alios Deos novi, nisi unum & verum DEum qui creavit coelum & terram. Huic DEO Christiani servimus. Chrześcianinem jestem / nieznam innych Bogów / oprocz iedyńego prawdziwego Boga / który stworzył Niebo y Ziemię / temu Bogu my Chrześciance Służymy. Zajął też tej Stateczney resolucji y Basilius M. Albowiem gdy Praefectus y Stara rosta Cesarza Valensá Ariánina onego zachęcał / ażeby wostroá Chrystusa Pana sie zaprzął y ono abnegował / odpowiedział wollar ten Wój Wojny: je zabną miara tego niechce Uczynić: Julius autem exire, & quid facto opus esset deliberare, ac postredie sententiam suam exponere, verbis autem etiam Minæ jungebantur. A gdy mu roztazano ażeby wyszedł / y coby uczynić chciał z soba deliberował / á drugie

z tego dnia intencja swoje opowiedział: Tedy na Stowa fiore y proźbe y groźba Wsobie zamierali / tak odpowiedział: Ego quidem ad te idem cras veniam, tu vide ne mutes consilium, & ut minas exequaris: Ja wyprawdję jutro zgię dektaratta przed toba stane / ty parzaj ażebyś niobmienić Rady swojej / y je byś groźbe swoje nademną wypetnik. Cytan u Theodoreta Libr: 4. Histor: Eccles: Cap: 16. Uczmy sie też od niego patatacy przeciwko Chrystusowi Panu Miłosci ze tako ona wstęściu / y wnie stęściu serdecznie Chrystusa Kochała / tak y my nad wszystkie Kreatury Dnego Kochamy mówiac z Dawidem z Psalmu 18. Rozmnikcie sie Ciebie / Panje Moocy moja. A z Piotrem S: Pamię Ty wszystkie wieś y znaś ze cie miłuje. Johana Cap: 21. v. 14. Miłosć Chrystusa Pana przewyższa wszelką znajomość. Epha Cap: 3. Jezus jesto niemnikie CHRYSTUSA JEZUSA / niech będzie przekleństwem fiore zowia Maranata. 1. Corinth: Cap. 16. Zrad y Bernhard S. Sermon: de Hum: Miser: takowa quarta ó miłosci Wojey formite / y samze

samze na nĩa odpowieda : Quid qvæ-
ris extra illum, quid desideras præ-
ter illum, quid tibi placet sine eo.
Ipse fecit omnia, ipse habet omnia,
quodcunq; bonum cupis, quod-
cunq; pulchrum cupis, quod cunq;
dulce & delectabile requiris, totum
in ipso invenies, & in ipso perfrueris.
Si gaudere vis ipse gaudium est. Si
vincere cupis ipse Victoria est. Si
potentiam desideras, ipse potentia
est. Si fortitudinem qværis, ipse
fortitudo est. Si justitiam vis habe-
re ipse justitia est. Si amas sapien-
tiam, ipse fons sapientiæ est. Si
Charitatem vis, Deus charitas est. Si
Divitias appetis ipse dives est. Si
pulchritudinem vis habere, summa
pulchritudo ipse est. Si plenitudi-
nem qværis omnis boni, ipse pleni-
tudo est. Si gloriam & honorem
cupis, vera gloria & summus honor
DEus est. Si pacem vis, pax æter-
na ipse est. Qvicquid boni qværis,
summum bonum & omne bonum
ipse est. Imo semper totus deside-
rabilis, totus amabilis, totus dul-
cis,

cis, totus svavis & delectabilis. Ipse
semper totus ubiq; est, ubicunq; fu-
eris sine eo male eris, & male tibi
erit, Ubicunq; fueris cum ipso, bene
eris & bene tibi erit. Coj futas o
Eskowieczie oproci Bogã / coj Zadasz
oproci niego / coj tobie upodobnwa sie
oproci niego / wszystko sam uczynisz
wszystko sam ma / sam jest wszystkim wez
wszystkim. Co tylko dobrego zadasz
co tylko pieknego futasz / co tylko
wdzieczne y slodkiego wymagasz
wszystko wntm znajdziesz / y z niego Zayc
mozesz. Tezeli sie chceš radowac / on
sam jest radościa. Tezeli pragniesz bo-
lowac / on sam jest Victorya y Zwycie-
stwem. Zadasz byc koronowanym / on
sam jest korona / tezeli chceš przestwycie-
nac / sam jest zwyciestwa / tezeli Zadasz
potegi / sily y mocy / sam jest moea /
tezeli futasz dzielnosci y odwagi / sam
jest dzielnoscia y odwaga / tezeli wy-
magasz Sprawiedliwosci / sam jest spra-
wiedliwoscia / tezeli tochasz madrosci /
sam jest przodtem madrosci / tezeli mi-
losci Zadasz / Bog jest miłoscia, tezeli
Bogacstwa Zadasz / sam jest bogactwem / te-

żeli affectuieś Pietności/naywieksza ple-
tnością jest sam Bog / jeżeli mnożwa
wshelien dobroci sukasz/Pan jest mnogi
w dobroci. Jeżeli zabieżny affect cis
prowadzi do honorow / naywieksza
chwala y honorem jest Bog. Jeżeli
żekasz na pokoy pozadany / on jest wie-
cijnym pokoiem. Co tylko dobrego
sukasz / nazydziesz wshystko w Bogu / iako
w naywiekszej dobroci. Dwsem Za-
widy jest Pan wcale pozadany / cale
skodli / cale wdzięczny y przytemny /
wshedy na każdym mienscu cały jest. Na
ktorym tylko mienscu będzie bez niego
żle zroba będzie y źle sie tobie powodzie /
będzie / na ktorym mienscu zaś zmas be-
dzie / będzie miał szczęśliwe successy y
powodzenie.

Pokorá S. Włogostawioney Panny
Maryi nam iako pochodnia nie iaka
łafnie świeci / tej tedy Enoty od mney
sie nauczymy / trutinuiac Aporyzm
Dawida S. Psalm: 138. v. 6. Choć
wzwyżsiony jest Pan / wshatże na Uni-
żonego párczy á wyskomysłnego zda-
leka poznawa. Ve superbi, & inso-
lenti ferit tibi spiritus ó homo, su-

xa & Caduca est hominum natura,
juventus properat ad senectutem,
pulchritudo ad deformitatem, vi-
res ad imbecillitatem, honor ad
contemptum, sanitas ruit ad mor-
bum & ægrotationem divitiarum ad
paupertatem. Res nostræ sunt si-
miles vehementi fluento, quod
nunquam vult consistere, sed fer-
tur festivans ad declivem. Nite bądź
hardym dumnym y gornomyślnym /
Natura ludzka Włogosciem wsheltem
podlega / y jest wiele przemiatająca.
Wtody wiek spieszy sie y bieży do sta-
rości / piękność do niepiękności / Ezer-
stwe sily do słabości/honor y stawá do
wzgardy. Rzeczy ludzkie podobne sa
porozney ciekacy rzece y wodzie ktora
sie nigdy nieostoi / ale wshystko w dolinę
wpada y płynie. Chrysofom S. Hom:
30. in 1. ad Corinth: Cap: 1. Noli tu
contemnere Plebeium quia nobilis
es, noli despiciere servum, quia
potens es, noli pauperem fastidire,
quia dives es. Numquid nobilior,
numquid locupletior, numquid
potentior Christo es. Ille pro te

fufcipit, quæ tu despicias, ille pro te humiliavit usq; ad mortem, ut tuæ lapsum aboleret superbix. Non dixit, disce à me quia potens sum, sed quia humilis corde, ut illum imiteris, ut tu ei dicas Domine audivi vocem tuam, implèvi præceptum tuum, dixisti ut a te disceremus humilitatem, didicimus non solum sermone sed etiam actu tuo, feci quod imperasti, vide humilitatem meam. Niepogárdzjan ty proflaktem / dlatego że słachcicem testes / niebrzydź sie Ubogiem / gdy bogatym testes / Czyli ty słachemienyszy / czyli ty możnienyszy / czyli ty bogatyszy / ni; Chrystus. Ten dla ciebie poniżył się aż do śmierci / ażeby upadek twój hardoset wygładził. Dite powiedziat: Uci się odemnie / gdyż możny testem / ale uci się odemnie gdyż testem Unizonego y pokornego serca / ażebyś onego nastądownak / y do niego mowit / Panie usłyszafatem twój głos / wypekniem przykazanie twoie / powiedziatkes abysmy się od ciebie nauczyli Unizownosci y pokornoty / nauczytem się nietylko mowa ale

163 y Uczynkiem samym / Uczynkiem coś roztazał / parę na potore moia. Ambrosy S. in Psalm: 118. Znamienita konfordya / zgoda y jedność skrewnymt y saskadami sochné możemy z Pismá S. Zntey tedh y wrey Enocie wzor brácmam / Zntac wzgodzite / wiednosci zruk bratem y bliżnim nášym. Wo táko rzecz wdziejna gdy Bracia zgodnie mieflakia / jest táko Dzieciak Marynbornienyszy wylany na głowe zciakacny na brode / ná brode Aaronowa / zciakacny aż ná podobet hat tego / táko Rosa Hermon tiora zlepuie ná gory Synonkie / albo wiem tam dáwa Pan Błogostawienstwo y Zywot aż ná wieki Psalm: 133. Concordiá res parvæ crescunt discordiá magnæ dilabuntur. Przez zgoda make rzeczy się wymagaia / przez niezgoda wielkie rzeczy niszczieta powiada Micipsa u Salustyusa in Jugurth: Do tego stosuje mowe swoia y Cicero. de leg: Agrar: Concordiá non modo ii, quibus natura sensum dedit, sed etiam testá, & agri letari videntur. Za zgoda y ludzite y role y Domy się ciepa. Do tego aplikuje tez y

sermon swoy Xenophon Libr: 4. de
Fact: & dict: tocrat: Sine Concordia,
neq; Civitas bene gubernabitur,
neq; Domus bene habitabitur. Przes
nie zgode ida wruina Krolestwa / Nie-
cy - Wospolite y Miasia / przez Nie-
zgode / upadaja y swantuz Domy y
Famille.

Sdy przyskapiemy do Jezy Patien-
tji y Cierpliwosci wkrzyzu y wubostwie/
tedy mozemy one stosowac do Palmo-
wego Drzewa / ktore y pod Nasytle-
kym Cieczarem chociaf bywa ktoczono/
jednat ze niemoze byc przeswyciezone /
bo oneri renititur. Co onemu przy-
gnacie nietylko Aulus Gellius Lib: 3.
Noci: Artici: Cap: 6. Si super pal-
mæ arboris lignum magna pondera
imponas, ac tam graviter urgeas
oneresq;, ut magnitudo oneris
sustineri non queat, non deorsum
palma cedit nec intra flectitur,
sed adversus resurgit & sursum
nititur, recurvaturq;. Propterea
inquit Plutarchus: in Certaminibus
Palmam signum esse placuit
Victoriæ, quoniam ingenium hu-
jus

jusmodi ligni est, ut urgentibus
opprimantibusq; non cedat: Ale-
tey y Alciatus Emblem: 24. D tyn
Drzewie tak tymute:

Nititur in pondus, palma, &
consurgit in altum,
Quò magis & premitur, tum
mage tollit onus.

Stad tej Palmowemu Drzewu ieden
Symbolista takowj Napis dat pressa
valentior, pod Cieczarem najmocniej-
sze y najsilniejse palmowe Drzewo
jest. Tak y my podlug Nauki Chry-
stusa Pana wkrzyzu Duse nase
cierpliwosci posiadaimy Luc: Cap:
21. Cierpliwosci wam potrzeba aby-
scie wola Boza czyniac odniesli obie-
mice. Takowa Consolacja podate
Apostol Pawel S. Epist: ad Hebr:
Cap: 10. v. 36. Y Jakob S. Cap: 5.
v. 7. Bracia badzcie cierpliwymi az
do Przynicia Panstkiego o to Drzewo
oczekiwa drogiego pozytku y Ziemie
Cierpliwie go oczekiwa / aby oryzmat
Dobry ranny y wieczorny. Badzcief
y wy cierpliwymi / a utwierdzajcie
Cera

Cercá wase / álbowiem przybliża sie
 Przynie Pańskie. Ziad y Teru-
 lian S. Lib: de Patientia Cap: 15.
 Wárdzo chwali y Zálca Cierpliwosc
 mita : Patientia fidem munit, Pa-
 cem gubernat, dilectionem adju-
 vat, humilitatem instruit, peni-
 tentiam expectat, exomologesin
 assignat, Carnem regit, Spiritum
 servat, linguam froenat, manum
 continet, tentationes inculcat,
 scandala pellit, martyria consum-
 mat, Pauperem consolatur, divi-
 tem temperat, infirmum non exten-
 dit, valentem non consummit, fi-
 delem delectat, gentilem invitat,
 servum Domino, Dominum DEO
 commendat, sceminam exornat,
 Virum approbat, amatur in Viro,
 laudatur in Juvene, suspicitur in
 sene. in omni sexu, in omni atate
 formosa est. Cierpliwosc wiare
 fortificuje / pokoy rzadzi / miłosc wspo-
 mága / pokore uczy / pokuty oczekiwá
 wyznánie naznacza / ciáko rzadzi / Duchá
 Zachowywa / isny hámute / rece
 Zaczynywa / pokusy uczy / po-
 gora.

gorzenie odpedza / mecienswo do
 skutku przywodzi / ubogiego ciechy /
 bogatego do miernosci przywodzi /
 slabego nieobraca wnitweci / zdrowego
 niepożera / wierneho delectuje / poganina
 inwituie y wyzywa do siebie / sluge Pa-
 nu / a Panna Panu Bogu poleca / nie-
 wiasie zdozi / meza utwierdza / cier-
 pliwosc bywa ulubiona wdziartach /
 pochwalona w Młodzieniach / w wiel-
 kich powadze miána bywa y u star-
 cow / w kazdym piemieniu / w kazdym
 wieku piekna jest cierpliwosc.

Czystosc / fromiejliwosc wshydlive po-
 stępi / iáko wyprzejroczytym Zwiarciedle
 obaczyc możemy w Błogostawionej
 Pannie Maryi. Albowiem gdy An-
 joł Boży do niej legatia odprawowal /
 wpostaci mešczyzny / tedy powiáda
 Ewángelista Luc: Cap: 1. Ze / tur-
 bata est in sermone ejus, turbowa-
 lá sie Panna mowa iego. Wo non
 in plateis erat, non in publico mo-
 rabatur ; Intus erat in penetrali-
 bus, sola sedebat, nec tamen sola,
 tanto virtutum exercitu circumse-
 pta. Nie biegala po ulicach / nie-
 mie

niepłata rada wpublicznym mieście /
wotowierzym / cichym y spokojnym
Domku / rada samá siedziata / á wśáfze
nie samá tedná / ále wielkim woyściem
wśelafich Enor była obroczona. Swiá-
dcy onicy to Eucherius Lugdunensis:
Z Przymioty wśhycy łudjé starzy y mfo-
dji / á napwiecey biata plec / od Sto-
gostawioney Panny Mární / iako
łudjécznego prototypu y formy nie ta-
ficy odbierac mamy. * Trepidare

* *Virgines*
imitentur
beatissimam
Virginem
Mariam qvā
nulla castior,
qvā corde
humilis, ver-
bis gravis,
animo pru-
dens, loquen-
di parcior,
legendi studiofor,
non in incerto divitiarum, sed in preces
pauperis sponponens, intenta opere, verecunda sermone. De-
um qverens arbitrum non hominem, solita non ledere
teos, bene velle omnibus, assurgere majoribus natu, e-
qualibus non invidere, fugere jactantiam, rationem se-
qui, amare virtatem.

Virginum est, & ad omnes Viri in-
gressus pavere, omnes Viri affatus
vereri. Vae se Pamentom nalejy y
wśelafich męsfczyng rozmow jefac sie /
takowg informantg podate Ambroy S.
Comment: in Cap: i. Lucz. Bo
dobrze o niewiastach Menandez u Stob:
Serm: 71. de Vitup: Mulier: napisaf
Mu-

Mulier naturá suá effrenis est. Nie-
wiasá Natury niezabnie moze byc u
stromiona. A Terent: in Hecyr: Actu
3. Scena 1. Mulieres sunt fermé ut
pueri levi sententiá. Niewiasty sa
czesto iako djeci tektomyśne. A Basil:
Mag: Lib: de Virgin: pife Blanda
valde foeminae natura est, ad omnem
masculam naturam, ad se ipsam al-
liciendam. Naturá Niewiasty wdje-
czna test y moze każda męsfczyng do sie-
bie przyludjic y przychecic / dla tego
tez Sychak taf informuie Rodzicez Cap:
26. v. 12. Nad corka niewśhdyliwa
postaw straz / by znadz niezualazsly wol-
nosć / swcy woli nieuczynitá. A
Cap: 42. v. 11. * Trzymay ustáwicjona
straz nad Corka niewśhdyliwa / aby
znadz nieuczynitá ciebie niepryziaciow
kom posniemiwiskiem / wniesscie zten
stawy u łudji a jezby cie do hárby nie-
przywiodla / wiedz y mnostrwym woiel-

* Ambrosi
Lib: 2. de
Virginitate:
Virgo non
tantum esse
sed & intel-
ligi debet &
credi, ut ne-

mo cum Virginem viderit dubitet an Virgo sit. Parens se in-
tegritas in omnibus praestet, nec bonum corporis cultus in
samet. Ait Cyprian: Lib: de habitu & disciplina Virgi-
num.

tiem. Mulier inter murorum munimenta se contineat cujus hæc prima virtus est, & Consummatio Victorix est, non videri. Niewiasta naywiecey Panna miedzy murami tako fortey taktay ma sie zarynmal. Enota tey nayprzedniysza ma byc / y Zwyciestwo naywieksze / zeby niewidziana byla czesto na Ulicy; powiada S. Marcin Turonen: u Sulpit: Sever: Zgd Hebreycyfnowie Panna wiezyku swoyim nazywala ALMA abscondita conclusa, Zamkniona y Zawarta / gdy u Zydow Pantiemom niewolno bylo wybiegac zdomu / ale na pewnym micscu dla Zachowania Czystosci byly zarynmane. Dezym swiadczy nietylko Historia II. Maccab: Cap: 3. v. 19. Ale tez y Philo Judæus Libr: de Spec: leg: Item Strabo Fuldens: glosa Ordinar: Virgines qvz conclusæ erant, ex domibus Parentum non exhibant ratione verecundiæ & pudicitix virginalis. Pantiemki Zawarte zdomu Rodzicow niewychodzil / dla wshdu y czystosci Zachowania. Przestrzegali tego y Bratowie slawni /

te

Ze niedopuszczali Niewiastom naywiecey Pannom grassowac po Ulicy / ale wdo- bry one trynmal observantii. Pantiemki wyspisal Basilius Seleuciens: Historia Libr. 1. de vita Theclæ, albo wywocie S. Theclæ. Ze ona gdy lednego Czasu Pawel S. w Jeonti w Domu Dneypphoræ Ewangelia kazal / y wielkie mnostwo Ludzi na ono sa- sante sie bylo zgromadzilo / tedy ta Panna tesze niebeda Ehrsesciantka / u otna Dycæ swego stanela gdy wog- siewcwie z Dneypphorem miestali / przenikajacego glosu y Mowy Pantiemki S. Zwieltim strachem sluchala; a Ehociaf niewysla byla na Ulicy / ale wdomu tylko sluchala ka- zania Pawla S. Jednakie ja podu- scientem Oblubienca tey Woganstka- go Thamyrisa / Matta tey / tako wielki popetintony excess expro- browala / y na otay wyryfala: Mitte deinceps hanc fenestram, ut lo- cum virgine liberaliter educata in- dignum, & certam infamix cau- sam conciliaturum. Dpuc to otno napotym / tako mleysee / ktore przy-

G
floye

Royney y wolnie wychowaney Pa-
 nience nienalesy / bo pewnie sobie
 Zarobisz na wielka hánba y postro-
 mocenie. Terajńsiejby Turecki Na-
 rod / tako Théodorus Bibliand:
 prawi in Histor: Sarac: Bardzo o-
 stro trzyma in claustris Niewiasty
 swoje, Nunquam audet fœmina,
 ubi est congregatio Virorum
 comparere, & forum adire, ven-
 dere aliquid, vel emere, fœminam
 apud illos omnino illicitum est. In
 Ecclesia majori locum longe à
 viris separatam habent, & sic se-
 cretum, quod nemo possit intro-
 spicere, vel aliquo modo intra-
 re. Collocutio Viri cum muliere
 in publico, ita rara est, ut si in-
 ter eos per annum esses, vix semel
 experiri posses. Nigdy Niewiasta
 u Turkow wzgromadzeniu Męszczyzn
 się nienayduie / w Kynet ten się nie-
 wolno / kupować y przedawać Nie-
 wieszcze nieboswólata. Wzgromadzeniu
 y Męszcach nie osobliwie Miesze ma-
 ia od Męszczyzn oddalone / y tak
 sztyt je niemoże tam Zaden parzać /
 albo

albo weyść gdzie one Nabożeństwo
 swoje odprawia. Kzadko kie-
 dy Zocisz żeby miała Niewiastá na
 Ulicy męszczyzna rozmawiać / choćbyś
 przez Kół między niemi mieszkał / ledwie
 raz byś tego się doswiadczył.

Krotko mówiać wypozorne enoty y
 swiatobliwie przymioty / Włogostawio-
 nej Panny Maryn przypáruiąc się /
 iako winny Mielaki Obraz / wstopy-
 ten Swiatobliwie wspomac Zawsze &
 Zawsze się usiłuyim. Nad ktorymś
 Swiatobliwym przymiotami / takowa
 exclamatią czyni Anshelmus S. O
 Domina audis quæ feruntur, &
 ad rem omni seculo inauditam
 paves & miraris, nulla tamen in-
 credulitate moveris, verum indubi-
 tantly tenes apud se, omnia im-
 possibile fore, non fieri quod An-
 gelus dixit futurum esse. Respon-
 dens ergo Nuntio ais: Ecce an-
 cilla Domini fiat mihi secundum
 Verbum tuum. O fides DEO ac-
 cepta! O humilitas grata! O obe-
 dientia omni sacrificio jucundior
 DEO oblata! O Włogostawiona
 Pani

Panno Stuchasz Coć przynocha / ná rzecz
 po wshyście wieki niestychna stráchasz
 sie y zdumiewasz / żadna iednak warpli-
 woscia / nie wwodzisz sie / ale niewarpli-
 wie trzymasz: je to niepodobna / aby sie
 stać niemiatko / co powiedział Anioł /
 je sie stać ma / odpowiedziac tedy
 postowi mowisz / o to ja Stuzebnicá
 Pańska / niech mi sie stanie wedlug
 Stora twego. O wiara Bogu przy-
 jemna! O Pokora wdzięczna! O Po-
 skuszeństwo nad wszelka ofiara Bogu
 miłse. Wymie też zjad wielka Po-
 ciecha biały Ptak y Niewiaśtom / je
 one niechko stworzeniem Bożym sa
 jako majowie / ale też y Dziędzićka-
 mi y Spodziedziczkami Łaski Bożej /
 y Zywota wiecznego 1. Petr: Cap: 3.
 7. 7. Wo gdyby niebyły Niewia-
 śty Dziećmiem Kół Bożych / y gdyby
 nienależały do Dziędzićstwa zywota
 wiecznego / **ENRYSEUS** by był
 sobie Niewiaśty nieobrat ja Matke /
 ktoraby jnim na wielki wradości wie-
 czney rośtořować miała. Wspomina
 prawda Gregorj Turonens: Libr: 8.
 Hist: Cap: 20. Je in synodo Ma-

tes-

tescensi, który któl Guntheramnus
 konwołował: Znalazł się Biskup / ktor-
 ry táwnie powiedział / mulierem ho-
 minem non posse vocitari. Je Nie-
 wiasta niemoże być człowiekiem Nazwa-
 na. Ale gdy leża informata od in-
 szych Duchownych odebrał / ktorzy ma-
 dokazywali niechko z Starego Testa-
 mentu / Je Niewiastá jest człowie-
 kiem. Gen: Cap: 1. 7. 27. Gdyż
 Woyeś rzetelnie Niewiastę człowiekiem
 nazwał. Stworzył Bog Cziowieka
 na wyobrażenie swoje / na wyobra-
 żenie swoje stworzył go / Męszczyzna
 y Niewiastę stworzył ie. Ale też y
 nowego Przymierza w ktorym **ENRY-
 SEUS** cieszło się nazwał synem cziło-
 wiczym który się Panny narodził.
 Acqvievie Biskup tym / y uczył po-
 tym je Niewiasta jest Tworem Bo-
 żym / y ma być uczestnicza radości
 wieczney. Dla tego też / y Augu-
 śtin S. contra Faustum Libr: 16.
 Cap: 7. Na pytanie cur Christus
 carnem ex utero Fœminæ assumere
 voluit? odpowiada: ut utrumq;
 sexum hoc modo honoraret. A

83

167

żeby tak meskie iáto y Niewiestkie plamia
 uczył. Tenże Dciec S. de Fid: &
 Symb: Cap: 4. Detestandi sunt illi,
 qui Dominum nostrum JESUM
 CHRISTUM Matrem Mariam in
 terris habuisse negant. Cum illa
 dispensatio utrumq; sexum & Mascu-
 linum & foemininum honoraverit,
 & ad curam Dei pertinere monstra-
 verit. Obrzydłowi są ci Eubjcie którzy
 wstrac ten rzecz cinnia uczac: ze Pan
 nasz JESUS CHRYSZUS Matki
 Panny Maryi na tym Swiecie nie-
 miał. Ze dispensacja y Mestki y Nie-
 wiestki Narod uczył / y pokazał / ze
 sie tak Stara o Niewiastry iáto y o
 Mesczynny. Ze tej Anjot Wojny
 Zmartwych wstanie CHRYSZUSA
 Panní Niewiastróm / á niewesczynnom
 náprjod Zwiastował Marc: Cap: 16.
 Znapduiemy o tym sliżne Dycow S:
 Judicia: Mulieribus dicitur ut an-
 nuncient Apostolis, quia per mu-
 lierem mors annuntiata est, per
 mulierem Vita resurgens. Niewia-
 stróm Zwiastuje Zmartwych wstanie
 CHRYSZUSA Panná Anjot Wojny /
 aje

żeby opowiedzieli Apostolom Pánstun/
 gny przez Niewiastré Smierć opowie-
 djiana jest / przez Niewiastré bywa zwiá-
 stowany Zywot Zmartwychwstátacy /
 glosi Hieronim S. Comment: in
 Marci Cap: 16. Zátowa tej decisa
 podáie y Ambrosy S. Lib: 10. in Cap:
 24. Lucz: Sicut in principio mu-
 lier auctor culpæ fuit viro, vir exe-
 cutor erroris, ita nunc quæ mor-
 tem prior gustaverat, resurrectionem
 prior vidit, culpæ ordine re-
 medio prior. Et ne perpetui rea-
 tus opprobrium apud viros susti-
 neret, quæ culpam viro transfuderat,
 transfudit & gratiam, veterisq;
 lapsus arumnam compensat re-
 surrectionis indicio. Per os mulie-
 ris mors ante precesserat, per os
 mulieris vita reparatur. Játo ná-
 prjod niewiastra Meja wyprawila
 wgrzech / maj sie stat executorem
 błedu. Tak tej tá ktora náprjod
 smierć stęstowala / wprjod tej wiá-
 djiala Zmartwychwstanie. Pierwsza by-
 la niewiastra wntęscjesciu / pierwsza też
 jest y wscjesciu. A żeby tej niewiastry

od mezoj nieśawozdy ponosili uragante.
 Ktora do grzechu Meza przyprawadziła/
 ta też y Easte naprzod wylala / a tat
 Starogo Upadku nadze / Zawdzięcza y
 naprawule oblaśnieniem Smartwych-
 rośnania Pańskiego. Przez usła nie-
 swiaśly śmierć naprzod wyšla / przez
 usła niewiaśly Zywot bywa restaurowa-
 ny. Dospolicie cała wine rubieś
 zskadaig y zwalala na Ewe/ ze Jakob
 ona najwieśka przyczyna miała być
 wśelkiego nieściescia / Chorob / a na
 ofstare y smierei/ dla tego/ ze data Do-
 woć teś Zakazanego drzewa Adamo-
 wi. Co też y Terulian S. Libr: de
 habit: Mulier: Jey exprobrue. Tu
 es Diaboli Janua, tu es Arboris il-
 lius resignatrix, tu es legis Divinae
 prima desertrix, tu es qvæ eum in-
 valisti, qvem Diabolus aggredi
 non valuit, tu imaginem DEi, ho-
 minem, tam facile elisisti, propter
 eum meritum, id est mortem
 etiam Filius DEi mori habuit. Ty
 teś Drzwiami Diabla / ty teś o-
 tworzeniem Drzewa / ty teś Zakonu
 Bozego obstepra / ty nastąpiła na tego/
 na

na korego y Diabel niemoż nacierać.
 Ty wyobrazenie Boze tak snadnie rozbi-
 tas / dla twoych Zasług Syn Boży
 musiał umrzeć. Ale Paweł S. 1. ad
 Timoth: Cap: 2. 7. 14. Dokumen-
 tem Fundamentálnym dowodzi: Ze
 Adam będący doskonalsza y rostropnie-
 sza Kreatura Boza / daleko cieżej nizel
 mble y stábe naczynie Ewa zgrzeszył y
 daleko wieśky grzech popełnił mowiac:
 Adam niebył zwiędziony / ale niewla-
 śla zwiędziona była / przestępstwa przy-
 czynna była. Zrod też Gen: Cap: 3.
 7. 13. Napisano / ze Niewiaśle waz
 Zwiotki / rzekla niewiaśla / waz mie
 zwiotki. Adamá zaś zóna zwiotka. Co
 y sam wyznale niewiaśla krogas mi dał/
 aby była zemna ona mi dała ztego
 Drzewa y tabtem. Gen: Cap: 3. 7.
 14. Theodoretus piśe: Ze Adam
 nie jest tak zwiędziony jako Ewa / gdy
 Ewa od weza / to jest od Diabla / Adam
 zaś przez niewiaśle y ciskowieka sprowa-
 dzony jest igoselnicá y drogi Spráwie-
 dliwosci. Adam sciens prudensq;
 peccavit: Adam cheać y wiedząc
 zgrzeszył powlada Augustin S. Libr: 14.
 de

de Civit: Dei Cap: 11. vir non est seductus sed subversus mulieris amore. **Maj** nie jest zwiedziony / ale tylko miłosćią Zony wybrocony piśe Bernhard: Serm: 1: in die Sancti Andree dobrze tedy Catena Græcorum Patrum ad Loc: 2. Timoth: 4. **Głosi** o Niemieściach chwaleć Claudiam. Sexus hic in nullo viris inferior est, modo velit. Niemieści Rodzaj nie jest podobny niżej mężczy / gdy tylko chce się pobożnie rządzić y sprząwować. Już konkludując ten Traktat maty y błaty wyswiadczyć honor należny **Błogosławionej Pannie Maryi Chwalemy Bogą w Troncy S.S.S.* Jedynego**

* Domine Bogą Dycą / y syna / y Duchą S. ob
 Deus noster.
 Credimus in
 te Patrem, Filium & Spiritum S. Neq̄ enim diceret veritas. Ite baptisato omnes gentes, In Nomine Patris, Filii & Spiritus S. nisi Trinitas esses. Nec baptisari nos jubes, Domine DEUS in ejus nomine, qui non est Dominus DEUS. Neq̄ diceretur voce divina Audi Israel, Dominus DEUS tuus, DEUS unus est: nisi Trinitas ita esses, ut unus Dominus DEUS esses. Et si tu DEUS Pater ipse esses, & Filius Verbum tuum JESUS Christum ipse esses, & do-
 mina

tab aś ná wiekt wiecine. **Ach** godzienek num w-Dante witać Chwale / y Cześć y moc / *strum* Spi-
 bok ty stworzył w hystkie rzecz y *da* wola *ritus* San-
 twola trwaja y stworzone sa Amen. *Etas, non*
 legeremus

in literis Veritatis. Misit DEUS Filium suum. Nec tu o unigenite, dices de Spiritu S. Quem mittet Pater in Nomine meo & quem ego mittam vobis a Patre. August: Libr: de Trinitat: Cap: ultimo.

Piesni / Collecty y Modlitwy
 ktore pod czas Swietá y Uroczy-
 scosci Swiatobliwcy y Zaczey
 Błogosławionej Panny Maryi
 mogą być odprawowane y
 spiewane / sa te nastla-
 dujące.

Maryna swieta Dziewica ciebać sie
 je krolewicą 2c.
 Postan jest od Bogá Aniel / ktoremu
 Imie Gabryel 2c.

Piesń

Pieśń nowego Kancyonaku Krole-
wieckiego Pag. 743. na te Noto / iako :
Zawitaj knam świata wielko-
nochy.

I.

S Piewać beda ja o sobie sama / jem Mária Za-
widny cypsta Panná / ob wielu przyrzana / byta
Marka byta Bojzego Syna.

2. Jestem Marka jestem też y Panná nad inše nie-
wlašny ušlachiona / kasta darowana / nad mnie
nie ješ ani badyje inna.

3. Jam porodžila Bojzego Syná / przez tego ištadžona
Endžka wina / Bo jam Marka byta / á Panienštroana
wiecznie nieštraktá.

4. Wiarem prawa wšymu swoym miata / Što-
wam Jego wšymu sercu chowala / á ja
widym go cizika / iako prawego Bojzego Sy-
ná. 2c.

Item : Przydž Zbawienie Pogánštie / JEZU Dža-
cie Panienštie 2c.

Chwatać inž badi JEZU Chryšte / ješ sie štaš
Škofwiekiem šcie 2c.

Wielbi Dušo moja Paná / y rozradował še
Duch moy 2c.

Ciebie Bože cizimy 2c.

Colz

Collecta I.

O to Panná pocznie y porodži Syná
Alleluia ?
A nazowie Imie Jego JEZUŠ
Alleluia.

Modlmy še.

Milosterny y Dobrošly Dyrže Naš Niebiešty
džiteluemy tobie Špotecznie y Serdecznie / ješ
ty wspomniawšy ná mišosterdžie swoie otworzyłš
Štárbnice Niebiešta / y darowałš światu jedno-
rodžonego Syna twego / koremuš roškofny przy-
byteš wcyšnym Žywocie Mární Panny obrat / wšro-
rey še zá Špráw Duchá Š. Eudonie wielik.
Day abyšmy še ztego Wcielenta tego niepofala-
nego Ucješnikami šali / á Marka Jego Džewice
przejšta / wgoracny wierze / w gšeboficy Polozje / y
šmych Šnotach chwalebnych našládowali / a wš-
radžájac Jey wšelka Učješwoš / Dns za Šłogo-
šlawiona mišdy niewiaštami Boga Rodžice uz-
nawali. Šo racy šprawić przez šwiere wcielente
Syná twego mišego / Paná y Zbawiciela Našego.
Amen.

Colz

Collecta 2.

Słowo stało się Ciałem. Alle-
luia?

I mieszkało między nami. Alle-
luia.

Modlmy się.

Nasłody Jezu przedwieczny/ wiecznego Ducha
Synu / y Emanuela nasz Kochany / któryś
zstał się z Matką Swoją Niebieskiego/ wy-
wołany z ciałem Maryi Panny / stał się Bóstwo z
Naturą naszą ludzką / a będąc Bogiem / stał się
nie Człowiekiem / będąc Słowem przedwiecznym
stał się małym niemowiskim / a z Nieśmier-
telnego stał się nam kwoli śmiertelnym ; Pro-
siemy cie społecznie y serdecznie / dan abyśmy chwa-
lebnego Narodzenia twego uczestnikami się stali / a
przyrodzenie stare / z siebie przez Potrzebę stał się
w nową i żywota jako dopiero narodzone Niemo-
wisko / tobie służyć y podobać się mogli ; który
inich y trólujesz teraz y nawieści wieczne. Amen.

Modlitwy.

Pierwsza.

O Panie Jezu CHRYSIE / wielki / narodu
ludzkiego Miłośniku / któryś dla Zbawienia
Dla

Naszego / na ten Świat zstąpić / y wcielce się uniżyć
raczył / począł się za Sprawę Ducha S. win-
wocie ciałem Panny Maryi Matki Swojej wiecznie
Błogosławionej / bez grzechu / y inich niepotalanie
się narodził. Wciąż acz wielkie Jęz błogo-
sławieństwo / po wszystkich Narodach / znamy y
wyznamy : w tym jednal wielkie nierownie / iż
ciebie najdroższy Jezu / jedynym swoim / y cą-
tego Świata Zbawicielem być uznawała / wcie-
wierzyla / ciebie nabożnie wywala / chwaliła /
wyznawała / ciebie jako Pana y Mistra niebie-
skiego / wem wszystkim Uczniom twym Słuchać
kazała / słowa twego świętego pilnie słuchata /
y w sercu swoim zachowywała. Dan je y nam
to prosimy cie / abyśmy Przykładem Przecy-
sney Panny Maryi Matki twej / ciebie same-
go Zbawicielem swoim znali / w ciebie / Boga
swoego prawdziwego zupełnie wierzyli / Ciebie na-
bożnie wywali / y chwali / słowa twego pilnie
słuchali / w sercach ie Naszych chowali / y tego /
co nam rozkazujesz / ochornie jawoże przestrzegali ;
a tym wszystkim się w On Rod Duchowny spo-
sobiali / względem którego stynniemy Bractwa / spo-
strami / Synami y Cerkami twymi. O Panie
Jezu zmiłuj się nad nami / przyjmij nas za
Diaci twote / a ciał nasz Sposobnymi ku
czynieniu świętych woli twocy : Błogosław nam
po

potkamy tu Żywł / a po śmierci doprowadzi nas do
troneństwa Niebieskiego Amen.

Druga.

Wielbi Duszę naszą Paną / ańciech się rogradzić
Duch nasz w Bogu Zbawicielu naszym ; iż wycy-
rzał na uniżenie skug swych / a iż nam uczynił wiel-
kie rzeczy ten / który mocny jest / y Święte Imię
Jego / nawiedziwszy nas / y Sprawdziwszy Odku-
pienie / ludowi swojemu. O Panie Boże nasz
nieopuszczaj nas / a Miłosierdzie twoje niech
zostawa od Narodu do Narodu nad tymi co się
Ciebie boją. Dotknij mocy ramieniem twoym /
y rozprosz pyłkę / w Myslach serca ych. Zciagnij
harde y okrutne Mocarze z szolc ych / a wyrwaj
Uniąone. Łatwiej napęknij dobrymi rzeczami / a
Wogacze niesprawiedliwe rozpuść prośbę. Przyjmij
Izraela skuge swego / pamiętając na miłosierdzie
swoje / Jakos nam to obiecał : abysmyć bez
botażni / iżak Nieprziaciot naszych będąc wy-
bawieni / skuzyli wświątoślubości y Sprawied-
liwosci / przed Oblizem twoym po wszystkie dni
żywoća naszego / Amen.

Trzecia.

Tato Święta Rodzicielka twoja / Święty JEZU
MARYJA PANNIA / w Ciebie wierzyła /
Ciebie

Ciebie chwaliła / Tobie służyła / y to Tobie Synu
Swym namilenszym / wszystkie uctechy swoje Zba-
wienne zawżdy postądala / y przez Ciebie samego do
Radosci wiecznych dostała się. Tak y my według
Światec woli twojej / y Ten Świątoślubowego Przy-
kładu / przy pamiętce spraw Ten swiatec Tobie sa-
memu / y Dycu Niebieskiemu / y Duchowi S.
Służyc / na ten czas stawiłismy się / y po wyszłel
czas żywoća naszego / ja pomocą Twoją świętą
służyc ci obiecujemy. Przyjmij je to odnas wdzie-
cznie Święty Panie / błogostaw terażniejszym
Sprawom naszym / y zawżdy wolałim dobrym / a
potym miżernym żywoćie postaw nas / w Radosciach
wiecznych / gdzie cze y Rodzicielka Twoja / Panna
święta / y ze wszystkimi świętymi Twoimi / dosko-
nale y wiecznie chwalić będziemy. Co dan o Panie
JEZU / wszystkim świętym a wietnych Twoich
y nasi Jednym Zbawicielu. Amen.

Czwarta.

Pamiętka spraw / Rodzicielki Twojej Maryi
Panny Światec / o skodki JEZU : abysmy
obie przypominać / to o ntey wierzyli / co Ten
okaznie od nas należy. A osobliwie / iż Te Sa-
na Jedyna / między wszystkimi białey Pci Oso-
bami / ja Matkę sobie według ciała obrał. Ktore
iż wewszelkney cysłosci Panteńskicy / ja Sprawa
Duchá

Duchá S. Ciebie porzesa y porodziła Naszodszý
 JEZU / á przecie Pánna Swieta y cýsta Zosła-
 lá ; Ciebie pilnie wychovála / w Cie wierzyła / To-
 bie słužíla / Ciebie chwaliła / Ciebie samego zá Je-
 dynego Zbawiciela miála y Uczniom Tvoym Cie-
 bie sluchác roskázála : A teraz mý pociech wiecznych /
 ; Toba nad wsýstkie inšie Swiere Tvoie / w Niebie
 obficie záżywa. My Ciebie SYNA BOZEGO
 y Jey włašnego Játo Boga prawdziwego / pospo-
 lu ; Na chwalimy mówiac Jey swiere słowa :
 Wielbi Duržo moia Pána. I rozrádował sie
 Duch moy w BOGU Zbawicieliu moym. Ji
 weyrzał ná unizenie slug swoych. Albowiem otrád
 błogosłáwionych náš zwác beda wsýstkie Narody.
 Bo nám uczynil wielkie rzeczy ten ktory mocny jest
 y Swiere Jmie Jego. Ktorego Miłosierdzie zosła-
 wa od Narodu do Narodu / nad nimi co sie go
 boia. Dokázal moch Kamieniem swoym / y ro-
 sproszył pyšné w Wyslach sercá ych. Z stárgnal
 Mocarze ; Stolic ych / a wyrzyššyl unizone. Zátnia-
 ce náfarmil dobrými rzecjami / a Bogacze rozpúscil
 prozne. Przynt Izraela sluge swego / pámietaige
 ná Miłosierdzie swote. Játo mowil do Dycow ná-
 sych / Abraháma y Mastenia iego ná wieki. Przy-
 miže od nas wdzięcznie o Naszodszý JEZU / te
 swierey Rodzicielki twoiey / y naše serdeczne Zádze
 y Chwały / Bogú Zbawicielem nášym jedynym /
 á day jehy sie tež ták Duch náš / Játo swierey
 No-

Rodzicielki Twoiey wrobie ciešyt y rozrádował / tu
 doczesnie y tam wiecznie. Danže to Božy y swierey
 Pánny Máryi Synu / Pánie JEZU Zbawicieliu
 náš jedyny. Amen.

Piata.

Pánie JEZU CHRYSZE Synu Boga żywe-
 go / tyš sie urodził ; Boga Dycá Tvoiego przed
 wsýstkiem i wieki / urodzeniem rozumowi Naszemu
 niepoietym. Tyš zniebá ; stávil bta našego Zba-
 wienia / przytátes Ciáto w Žywocie swietym cýstley
 Pánny Máryi ; A to zá sprawa Duchá S. Ktora
 my wyznáwamy byc Matka Tvoia / Pánna cýsta
 y Błogosłáwiona. Za cie chwaliła / w Žywata /
 Zbawicielem swoym zwála / dobrodžiešstwa Tvoie
 wyznáwála / przed toba sie unizála / Stuzebnica sie
 tvoia býc miánovála / Ciebie Játo BOGA pra-
 wdziwego sluchác kázála. Wežym y my Jey ná-
 sláduiac / Ciebie Samego chwalimy Játo BOGA
 prawdziwego / rowná Chwála Dycu Tvoiemu / y
 Duchowi swietemu Bostá / ktorać włašnie naležy /
 Ciebie samego wyzwamy / Játo PDSZKZED-
 NIKÁ Jedynego / Ciebie samego Zbawicielem
 znamy / krom Ciebie samego nigdzie indžey Zba-
 wienia niešukamy. Tyš nás sam zbawil ; Zásti
 Tvoiey swierey / przed Toba sie tež unizamy. Slu-
 gámi lichými Tvoiemí testemý / y glosu Tvoiego
 swie-

światego za pomocą twoją zawsze słuchać y według
onego się sprawować pragniemy. Dlatego cie pokornie
prosimy o Najśłodszą Pannie JESU CHRY-
STE Zbawicielu Nasz/ rąć się nad nami zmiłować.
Napełnij nas Paszka twoją świętą / Przyjmij nas za
sługi swoje. Błogosław nam na tym świecie / a po
śmierci rąć nas przyjąć do królestwa niebieskiego/
gdzie cie wiecznymi czasami chwalić będziemy / potiec
wiecznych zająwatac. Co wszystko rąć sprawić o
Pannie JESU Jako Bog prawdziwy na wieki bło-
gostawiony. Amen.

Modlitwa do BOGA OJCA wuroczyśćość P. Maryi.

O Wszechmogący / o Dobrośliwy / o wielce miło-
śerny y dziwnie łaskawy BOGE y OYCE
nasz niebieski / który weyrzawszy na pokorę służebni-
ce twojej wierney P. Maryi / synowi twojemu naj-
milśszemu / a jedynemu zbawicielowi naszemu za Matkę
obracieś ią rąć / weyrzy / o pokornie cie prosimy / na
to dziś się zebranie nasze / wesolym y łaskawym /
Dziem twoym / którymś na te Pannie weyrzec ra-
czy / a daj nam to z Paszki twojej świętej / abyśmy
dziś Pamiatke tej obchodząc / Dna w ucziwości /
ktorej zawsze godna / będąc błogosławioną między
niebiaśkami / miell. A Ciebie BOGA OJCA /
SYNA y DUCHEM Świątego / Chwała przy-
słonna

śłonna je wszystkim świętymi y wybranymi twoimi
wielbili y chwalili na wieki wieczne. Amen.

Modlitwa do SWIATEGO JESU.

O Najśłodszą Pannie JESU CHRYSTE Sy-
nu Boga żywego / gdzie cie stodkie / gdzie cie wdzięcznel
dziecie miłosne Maryi Panny / wspomnij dziś sobie /
żes w Jez świętym a cyszym żywoce / Ciało nasze na
sie wjął / ona Cie pierśiami swoimi panieńskimi kar-
miła / na reku y łonie swoim cyszym piastując wy-
chowata / Dna z Tobą do Jeruzalem chodźła / y tam
Ciebie Jako wdzięczną a BOGU miła Ofiarę / Dn-
eu najwyższemu wosociele Jego y przybytku świe-
tym ofiarowata / ona z Tobą do Egiptu niewojasow
wielkich w drodze y na miejscu zająwatac / uciekala.
Dna Cie gdzie było lat dwanaście do Jeruzalem pro-
wodziła y tam Cie straciwsz / zboleścią y frásun-
kiem wielkim futala. Dna pod tryjem twoym
stoiac hami się trawnymi zalewata.

O najśłodszą JESU daj abyśmy ią według
ślusności czeli / y Błogosławioną między nie-
biaśkami wyznawali : A Ciebie z OYCEM y
DUCHEM Świątem Bogą w Trojcy świętej
jednego chwalili y wystawiali na wieki wieczne.
Amen.

Modlitwa do DUCHA Świętego.

DUCHE świątym/ **B**OZE prawdziwym/ **B**OZE
od Ducha y od Syna pochodzący; Tyś ciskaś a
Błogosławiona Dżewica Marna/ Jąto prawy Po-
świętciel/ poświęcił. Tyś to/ **D** **B**OZE wieczny/
je wcześnym Zywocie swoim pocjąwszy / y obiecane
dziecie Plemie ono Abrahámowe/ porodziwszy / Pa-
nieństwa nie naruszył / sprawić raczył: Tyś w
wielkie Enoty / nad Perty y Kleynoty droższe wypra-
wił / y nad inne Coisi ludzkie wyniosł y przyzობił.

D **B**OZE nasz **D**UCHE świątym / jakaj dobroć
twoia? jaka Łaskawość? jakie miłosierdzie? ó do-
bry! ó szczerobliwy! ó wszechmoemy **B**OZE
DUCHE świątym! przybierz nas tej w Enoty Pan-
ny tej najświętszy/ abyśmy sie Matcestatowi twemu
Boskiemu / Jąto y Dna podobali / y znią wespół
wkrólestwie twoym współczności Ducha y Syna/ y
ciebie Duchá świętego królowali na wielki wieczne
Amen.

Bądź wieczna Chwata Bogu Ducha y Synowi
Jego y Duchowi świętemu/ na wielki wieczne Amen
Amen/ Amen.

W Imie Boga Ducha y Syna y Duchá Ś.
Amen.

Ducze nasz ktorńś test wnienie etc.

Bierze w Boga Ducha wszechmogącego etc.

Niech

Niech je nam błogosławi Pan a niech nas strzeże/
niech rozjasni Pan oblicze swoje nad nami a niech
nam będzie miłosiercem/ niech obroci Pan twarz swoje
tu nam a pokoy swoy niech nam dać raczy Amen.

Regestr.

Najprzedniejszych Rzeczy y Przykładow.

A.

Alexänder wielki Matkę swoją Olimpię wlece śa-
nował. pag. 1.

Alexänder Severus Cesarz Rady Matki swojej w
Kradzie zajmował. pag. 2.

Anioł Boży zwiastował Rodzicom Narodzenie
Błogosławioney P. Maryi. pag. 2.

Augustin Ś. Matkę swoją w Wielkim respektie
chował. pag. 2.

B.

Błogosławiona Panna według pierw-
rodnego kociola Bojogo y Pisma Ś. Czcic y
śanować potrzeba. pag. 1. Posłewci Jey wysta-
wiać/ słuszenie powinniśmy. pag. 4.

Błogosławiona Panna Marna jest światnica przez
która wśedł Bog Izraelski. p. 12.

D 4

o Sto.

o Włogostawioney Pannie Maryi wstarym Testa-
mencie Proroctwa byli. pag. 12.

Włogostawiona P. Marya jest w Nadościach Nie-
bieskich. Nowna Anjotom Wojym. pag. 45.
Nie dla Zaslug swoych ale dla krowawey Zaslugi
Syna swego jest Zbawiona p. 46. Jest swieta
ale nie do wzywania nam dana. p. 56. Nie-
skusnie Ja Nazywała/ Pomocnicza/ Patronka
y Posrzednicza. p. 57.

Wlżnim pogardzać Bog Zakażnie/ wstowie swoyim
swietym. p. 82:

Bog zakażat modlić się do stworzenia Jego. p. 61.

Bogow cudzych wzywać sam Bog Zakażat. p. 76.

Braterstwo jest czworakie. p. 68.

E.

Esarz Alexander severus / Kady Matki swoicy
w Nadojcie zaywał. pag. 2.

Chrystus śanował Matka swa. p. 4.

Chrystus Pan od grzechu pierworodnego uwolntony.
p. 24, 25, 26.

Chrystus Pan Narodził się z Panny w Uboſtwie.
p. 34.

Chrystus Pan Matka swoia wielce kochał. Był Jey
poskušnym/ starał się o nią podczas meci y śmierci
swoicy. p. 41.

Chrystus Pan jest iedynym Posrzednikiem/ między
Bogiem y ludzmi. p. 57. Jest Ubtżaniem za
Grzechy całego swiata. pag. ibidem.

Chrystus

Chrystus Pan narodził się prawdziwym Kapiánem.
pag. 72.

Chrystusa Pana zawſe tak wſzczęsciu Jako y tonie-
ſzczęsciu kochać y wzywać potrzeba. p. 77.

Cierpliwosci od Włogostawioney Panny Maryi
každy Człowiek się uczyć powinien. p. 84.

Cierpliwosci sam Chrystus Pan nas Uczy. p. 85.

Czerstwość się jest dokončeniem Enor/ Matka za-
skuz/ Mediatorka nagrod/ siostra cierpliwosci/
ſtateczności Corta. etc. p. 75.

Człowiek pobożnie Złoty jest kosciołem Wojym.
p. 64.

Czystość / przykładem Włogostawioney Panny
Maryi každy Chryſtianin zachować / y toniey
aż do skončenja Żywota swego być powinien.
p. 88.

D.

Dłatego Chrystus Pan / na siebie uboſtwo przy-
jął/ aby nas bogatymi Uczynił przed Dycem
swoyim. p. 35.

Do Boga samego się modlić mamy/ a nie do stworze-
nia Jego. p. 61.

Do Włogostawioney Panny Maryi się modlić
y Dney wzywać/ Piſmo S. Zakażnie. pag.
61, 76.

Dziewka ludzkie po śmierci wystawiać potrzeba
bardziej aniżeli za żywota. p. 5.

Gabryel

G.

Gabriel Anioł Boży posłany był do Błogosławionej Panny Maryi / Zwiastując Poczęcie Chrystusa Pana. p. 55.

Słowe wejowi potart Chrystus Pan sam / a nie Błogosławiona Panna Marya p. 64.

Gradusy y stopnie swietych Bozych są rożne.

p. 45.

H.

Heribidius negował blaźnierstwem swym Pa-nienstwa Błogosławionej Panny Maryi. p. 66. Blaźnierstwo to jego jest skłomione przez Hieronima S. p. 68.

J.

Jmie Błogosławionej Panny Maryi Bog sam Zwynalazł p. 10. Jest ściąganie od Boga Jey dane. p. 17.

Instantia Matki wiele u Synow sprawić może. p. 2.

Judasa początek był dobry / ale koniec sły. p. 74.

K.

Kaltrydiani błądzili / że Błogosławionej Pan-ne Maryi / Maure Boska przyciżywali. p. 49. Przez co grzeszyli przeciwko pierwszemu Boskie-mu Przykazaniu że Chwale stworzyciela stworze-niu odawali. p. 49, 50.

Rosciot

Rosciot Boży odprawuie modlitwy swoje do Zmie-nia Pana Jezusa Chrystusa. p. 64.

Ról Salomon Matki swoga Barsebe wpożyczności miał y chował. p. 1.

Ł.

Łaska Aaronowa wstarym Testamencie była kon-terfeciem Panny Maryi. p. 71.

M.

Młocść w Chrystusa Pana przewyższa wszelką Umiećność y Znajomość. p. 77.

Modłacym się do Boga Patronow y Pośrednikow szukać potrzeba. p. 58.

Modlitwa która nie jest przez Chrystusa Pana w Grzech się obraca. p. 59.

N.

Narodzenie Chrystusa Pana jest nader dziwne. pag. 70.

Narodzenie Błogosławionej Panny Maryi Anioł Boży Joachimowi Zwiastował y opowiedział. p. 11.

Nie ten / który zaczął dobrze / ale ten który aż do końca wyrwał Zbawion będzie. p. 75.

O Bło.

D.

D Błogosławionej Pannie Maryi ięszcże wstarym Testamencie reane Proroctwa byli. pag. 12.

Dycowie Świeci w Pierwszym Kościele Panu Bogu adorają y wyzywanie przysznawali. pag. 51.

P.

Panna Marya narodziła sie w grzechu pierworodnym. pag. 24, 25, 26, 27.

P. Marya była przy Eubach Syna swego ale sama Eudow nieczyniła. p. 36. Tęgo pro Articulo Fidei przyiac sie niegodzi absq; auctoritate scripturae. p. 38.

Panna Marya w Roku 63. Naturalną ztego swiata zęsta smiercią. p. 41. Pochowana jest od Apostołów S S. na Włeyseu Schemane. pag. 43.

P. Marya w ślektley Uczciwości godna/ ale Bog Dzieci/ Bog syn y Bog Duch S. ma bydź wyzywany. p. 51.

Pannie Maryi żadna Niewiasta niebyła ani będzie równą w Enotach. p. 47.

Panna Marya jest θεοτόκος. Boga Rodzica. p. 48.

P. Marya sama sie do tego modliła ktor y sie zniey narodził/ y z łona Dyca swego na ten swiat przyşbedł. p. 83.

Pan

Pan Bog na Unizonego patrzy. p. 80.
Pawel S. ale począł ale dobrze Skonczył. p. 74.

Pokory od Matki Bozey každy Chryścianin Boga mitulacy uczyć sie powinien. p. 80.

R.

Religiosa Adoratio albo wyzywanie Bogu iędyńie przynależy. p. 50.

Rodzice Błogosławionej Panny Maryi byli Joachim y Anna. p. 19.

S.

Simon Czarnoksiężnik za Boga sie udawał. p. 15.

Słeczność / Cera y Dżdoba Błogosławionej Panny Maryi opisana p. 28. & sequentibus.

Swiatobliwość / Gorliwość y Zarliwość Panny Maryi w ślubie Bozey. p. 32. Tęy my Chryścianie nastadować powinni ibidem.

Swieci Bozy dolegliwości Ludzkiej wiedzieć niemożę. p. 59.

T.

Tłemnie Bożych rozumem dochodzić niemożę/ tylko wiara prawdziwą przyjmować musimy. p. 72.

Ubostwo

U.

Ubostwo Chrystusa Pana przy porodzeniu.

pag. 35.

Ubostwo Błogosławioney Panny Maryi. pag.

33, 34.

Uczciwość Rodzicom wyrządzać potrzeba zgoda Bogom. p. 3.

W.

Wierze Chryścianańskiej zbawiennej potrzeba
aż do końca trwać p. 73.

Wzywać samego Boga powinniśmy p. 76. Za to
Męczennicy Boży ze Bogom cudzych wzywać
niechcieli dali się męczyć. ibidem.

Z.

Zobrey Rzeczy ży Umyśł sie gorby. p. 48.

Zydyt bardzo hańbta Chrystusa Pana. p. 8.

Cont. V of